Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראָשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 138 | Łódź, Wtorek, 16 czerwca 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג א׳ תמוז תרצ״א | № 138

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די אינערליכע פאליטישע סטאביליזאציע

איז איינער פון די פאקטארען, וואס ווירקען צו אונזער גונסטען

אינטערוויאו פון פינאנץ-מיניסטער יאן פילסודסקי

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער פינאַנץ־מיניסטער יאַן פילסודסקי האָט ערטיילט אַן אינטערוויאו וועגן דער רעאַליזירונג פונ׳ם איצטיגען בודזשעט.

די שוועריגקייטען ביים אויספירען דעם בודזשעט זענען שוין אויפגעקלערט געוואָרען בעת דער לעצטער בודזשעט־דעבאַטע. די פריהערדיגע רעגירונג האָט געמאַכט זעהר אַ גרויסע אַנשטרענגונג, כדי צו דערנעהנטערען די הוצאות און הכנסות פּאָזיציעס פון בודזשעט. דער וויכטיגסטער אונפערמיידליכער שריט איז געווען דאָס

פערקלענערן פון די בעאמטען-שכירות

דאָס איבערוואַרפען אַ טייל פון די אינוועסטיציע־אויסגאַבען אויף לאַנג־טערמיניגע אויסלענדישע הלוואות און — דאָס צוזאַמענפּרעסען די זאַכליכע אויסגאַבען.

מיר זענען אויך ווייטער אַוועק אויפ׳ן זעלבען וועג. איך האַלט פונקט ווי מיין פאָרגייער, אַז אויב מיר וועלען רעדוצירען די זאַכליכע הוצאות ביז אויף ווייניגער ווי 2,5 מיליאַרד זלאָטיס [illegible] אונז קיין דעפיציט נישט דראָהען.

כ׳קען איצט בעהויפּטען, אַז דאָס איז אויספיהרבאַר. אויף דער לעצטער זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט איז בעשלאָסען געוואָרען

צו פערקלענערן די הוצאות ביז אויף 2.450 מיליאן זל.

די פלאַנמעסיגע רעדוקציע פון בודזשעט צוזאַמען מיט די נויטיגע אָרגאַניזאַציאָנעלע שריט זענען גענוי בעאַרבייט געוואָרען. מיר וועלען איצט אָפּשאַפען איבריגע אינסטיטוציעס. די פּאַראַלעלע פונקציעס פון די אַדמיניסטראַטיווע, מלוכה׳שע און קאָמונאַלע אָרגאַנען, פעראיינפאַכען דעם סיסטעם פון אָפּרעכנונגען און וועלען אומבעדינגט

אפהיטען דעם בודזשעט-גלייכגעוויכט

ביים צוזאַמענשטעלען דעם קומענדיגען פּרעלימינאַר־בודזשעט וועט ער געשטיצט ווערען אויף דעם איצטיגען. ביים איינפליסען פון די שטייערען וועלען האָבען אַן איינפלוס דיווירטשאַפטליכע לאַגע פון היינטיגען און פערגאַנגענעם יאָהר.

יעדער מיניסטער פערטרעט די נויטווענדיגע מלוכה אַרבייט אין זיין געביט. די דאָזיגע בעדערפענישען זענען זעהר גרויס, אָבער דער פינאַנץ־מיניסטער וואַרט איבער די מעגליכקייטען, וועלכע זענען באַרמהאַל קלענער, ווי די בעדערפענישען. בפרט, ווערט פערטיפט די דאָזיגע

דיפערענץ צווישען בעדערפניש און מעגליכקייט

אין אַ צייט פון קריזיס. די רעגירונג אונטער דער לייטונג פון פּרעמיער דעצידירט ביים פעסטשטעלען דעם אופן צו בעהערשען די סיטואַציע. און די לעצטע זיצונג פון מיניסטאַרען־ראַט בעווייזט טאַקע, אַז די רעגירונג שטעלט העכער פון אַלץ די גלייכגעוויכט פון בודזשעט. פוילען איז אַ לאַנד, וואָס איז בעלאַסטעט מיט פערפליכטונגען פון פאַר׳ן קריג. אויפבוי, איהר צאָהלונגס־בילאַנס מוז זיין אַ פּאַסיווער און מ׳ווערט דעריבער אַ רייה יאָהרען נאָך מוזען שטרעבען צו דערהאַלטען אַ פּאָזיטיווען האַנדעלס־בילאַנס אין אַ וואָס ביליגערען לאַנג־טערמיניגען אויסלענדישען קרעדיט. די

אינערליכע פאליטישע סטאביליזאציע

איז איינער פון די פאַקטאָרען, וואָס ווירקען צו אונזער גונסטען און היי־יאָהר האָבען מיר צו פערצייכענען 2 אויסלענדישע הלוואות, טראָץ דער אונגיסטיגער קאָניונקטור אויף די וועלט־מערק. ביי דער דאָזיגער לאַגע זייענדיג דעצידירט צו דערהאַלטען

גלייכגעוויכט פון הכנסות און הוצאות

קענען מיר זיין רוהיג וועגען אונזער צוקונפט.

היישעריק איז בעסאראביען

טשערנאָוויץ, 15 (ספּ. טעל.) אין דרום-בעסאראביען האָבען זיך בעוויזען היישעריקען אין א פיל שטארקערען אומפאנג ווי דאָס איז געווען פאריאָהרען. אינ׳ם קאמף מיט דער היישעריקען-פּלאָג זענען זייט׳ן 15 מאי בעשעפטיגט 10 טויזענד מאן. די היישעריקען האָבען בעדעקט א שטח פון 20 טויזענד העקטאַר מיט 32 דערפער.

צוגאב-קופאן 3

פון גרויסען

פרעמיען-קאנקורס

פון „נייעם פאלקסבלאט"

כדי זיך צו בעטייליגען אין פרעמיען-קאנקורס איז גענוג צו צושטעלען בלויז 30 קופאנען

בעשטעטיגט די סיים - וואהלען

אין די קרייזען 25, 29 און 22

וואַרשאָ, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין העכסטען געריכט איז בעטראכט געוואָרען די אָנקלאגע פון צענטראָלעוו געגען די וואהלען אין קרייז 25 (ביאלא פאדלאסקא, ראדזין קאָנסטאנטינאוו, וולאדאווא). די אָנקלאגע איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

אויך דער פּראָטעסט פון דער דייטשער מינדערהייט אין וואהל-קרייז 29 (טשעוו, סטאראָגארד, גניעזוו, קאָשטשעזשינא) איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען. צום סוף איז נאָך אויך אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פּראָטעסט געגען די וואהלען אין סאנדאָמיעזשער קרייז.

ראַט פון דער יודישער קהלה איז בערלין

בערלין, (יט״א) אויף דער לעצטער פּלענאַר זיצונג פון ראַט פון דער יודישער קהלה אין בערלין זענען אויסגעוועהלט געוואָרען פאַלגענדע אַכט מיטגלידער פון דער פערוואַלטונג: מ. ראָזענטאַל (ליבעראַל), היינריך שטאהל (ליבעראַל), אַדוו. מאַקס קאַלענשער (ציוניסט), קאַרל פוקס (ליבעראַל), חיל-העלם גרעץ (ליבעראַל), ד״ר סאנדלער (ציוניסט), ד״ר. אַלעקסאַנדער (ליבעראַל) און אַדאָלף שטייער (קאָנסערוואַטיסט).

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אויף דער פריגער זיצונג אַלס פאָרזיצער פונ׳ם ראַט געוועהלט געוואָרען ה. שטערן (ליבעראַל) און אַלס ערשטער וויצע-פאָרזיצער — ד״ר אַלפרעד קלעע (ציוניסט).

350 מענשען אומגעקומען בעת א שיף-קאטאסטראפע

האַוור, 15 (ספּ. טעל.) דער טראַנסאַטלאַנטישער דאַמפער „ראַשאַמברייי" האָט אויפ׳ן וועג קיין ניו־יאָרק זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט׳ן איטאַליענישען דאַמפער „אונגעריע".

די שיף איז אונטערגעגאַנגען, די מאַנשאַפט 29 פּערזאָן איז אַרויסגעראַטעוועט געוואָרען. ראַשאַמברייי אַ לייכט בעשעדיגטער איז אַנגעקומען קיין האוור.

פּאַריז, (ספּ. טעל.) די היינטיגע פּרעסע ברענגט אויספיהרליכע בעריכטען וועגען דער נעכטיגער קאַטאַסטראָפע מיט׳ן שפּאַציר-שיף „סט. פיליבערט". זונטאָג פּאַרמיטאָג איז די שיף אַרויסגעפאָהרען מיט 500 פּאַסאַזשירען, מייסטענס אַרבייטער און לעטניקעס, צווישען זיי פיל קינדער און פרויען. ווען די שיף איז צוריקגעפאָהרען איז אויסגעבראָכען אַ שטורם. די פּאַסאַזשירען האָבען זיך אַלע צוזאַמענגעקליבען אַרום רודער און די שיף האָט פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט, דערווייל איז אַנגעלאָפען אַ שטאַרקע כוואַליע און די שיף האָט זיך איבערגעקעהרט און אַנגעהויבען זיך טרינקען. די פּאַסאַזשירען האָבען געשפּרונגען אין ים.

פון סט. נאַזאַר איז אַרויסגעשיקט געוואָרען 2 שיפען צו ראַטעווען די פּאַסאַזשירען, אָבער פון די 500—600 פּאַסאַזשירען איז זיי בּיז׳ן אָווענט געלונגען אַרויסצוראַטעווען פון ים לעבעדיגערהייט קוים 8 מאַן און 4 טויטע. די איבריגע זענען פערשוואונדען אין ים.

פּאַריז, 15 (ספּ, טעל.) לויט די לעצטע ידיעות איז די צאָהל קרבנות ביי דער קאַטאַסטראָפע מיט „סט. פיליבערט" קלענער ווי מ׳האָט אין אָנהויב גערעכנט. אויפ׳ן שיף האָבען ביז 150 מאַן דערפילט אַז זיי זענען קראַנק אויף ים-קראַנקהייט און האָבען זיך אַרויסגעזעצט. זיי זענען אַלע נאַטירליך געבליבען לעבען. די צאָהל קרבנות ווערט געשאַצט אויף 350.

פּאַריז. (ספּ׳ טעל.) די גאַנצע צייט האָט געהערשט אַ שרעקליכער שטורם. די רעטונגס-שיף וואָס האָט אַרויסגעראַטעוועט 10 מענשען, האָט זיך איבערגעקעהרט. פון די 10 געראַטעוועטע זענען 2 דערטרונקען געוואָרען. אויפ׳ן ברעג ים האָט געהערשט אַזאַ שטורם, אַז אַנ׳אויטאָ איז אַריינגעשליידערט געוואָרען אין ים. ביידע פּאַסאַזשירען זענען דערטרונקען געוואָרען.

אין פּאָרט קומען אָן מאַסען מענשען צו דערוויסען זיך וועגען גורל פון זייערע פערוואַנדטע. ס׳קומען פאָר שוידערליכע סצענעס.

אין פּאַריז האָט דער פאַל אַרויסגערופען א געדריקטע שטימונג.

ווינינגען, 15 (טאַו) די גריכישע שיף „אוראַניא" מיט 3007 טאָן באַגאַזש האָט זיך אינם נעבעל צוזאַמענגעשטויסען מיט׳ן נאָרוועגישן דאַמפּער „בעפּאָר. אוראַניאַ איז באַלד אונטערגעגאַנגען, די מאַנשאַפט איז אַרויסגעראַטעוועט געוואָרען.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה פערטיג און אויסגעקלעבט איבער דער שטאט.

Z powodu zgonu

B. P. EMANUELA

HAMBURSKIEGO

wydawcy i redaktora „Lodzer Tageblat" składa wyrazy szczerego współczucia RODZINIE i wydawnictwu.

Herman Erlich,

Referent prasowy Starostwa Grodzkiego Łódzkiego.

3486

פערענדיגט די אויספארשונג

וועגען די בריסקער דעפוטאטען

דער פראצעס וועט פארקומען אין הערבסט

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש). די אויספאר-שונג וועגען די בריסקער דעפוטאטען ווערט שוין פערענדיגט. היינט איז צום אויספארשונגס-ריכטער ארויסגערופען געווארען דער לעצטער — דעפ. בארליצקי, וועלכען מ'האט פארגעלעזען די אקטען.

די 16 בענדער פון די אויספארשונגס-אקטען ווערען אריבערגעשיקט צום פראקוראר, וועלכער וועט איצט אויספארטיגען דעם בעשולדיגונגס-אקט. דער פראצעס וועט פארקומען אין סעפטעמבער.

בלוטיגע צוזאמענשטויסען אין בערלין

ב ע ר ל י ן, 15 (ספ. טעל.) נעכטען זענען אין דער מזרח טייל פון בערלין געקומען צו בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען די היטלער לייט מיט די קאמוניסטען. בעת די געשלעגען זענען 3 פערזאן שווער פערוואונדעט געווארען, די פאליציי האט ארעסטירט 8 פערזאן.

אפגעלעגט די שבת'דיגע פוטבאל-מעטשען אין א"י

י ר ו ש ל י ם, 15 (יטא טעלעגראפיש) אויף דער אינטערווענץ פון ועד הלאומי האט די פערוואלטונג פון מכבי אפגעלעגט די פוטבאל-מעטשען, וואס האבען געזאלט פארקומען אין די קומענדיגע צוויי שבתים.

א חוץ דעם האט מכבי צוגעזאגט, אויף להבא צו רעגולירען די פראגע וועגען די מעטשען אום שבת.

א שרפה אין נאפט-לאגערן

מיט מענשליכע קרבנות

ניו-יארק, 15. (ט.או.) אין די דאקען פון דער שעל-נאפט קאמפאני אין סעוואראן איז נעכטען אויסגעבראכען א שרפה.

די שרפה האט אנגענומען א געוואלדיגען כאראקטער. דריי מענשען זענען פערברענט געווארען אויף קויהל. צוויי שיפען זענען גענצליך פערברענט געווארען.

מאקדאנאלד'ס ערשטער דורכפאל אין פארלאמענט

ל א נ ד א ן, 15 (טו) מאנטאג האט די רעגירונג געליטען אנ'אומערווארטעטען דורכפאל. אנ'אויסבעסערונג פון די קאנסערוואטיסטען צום שטייער-געזעץ וועגען אומבעוועגליכע גיטער, וואס ווערט איצט בעהאנדעלט אין פארלאמענט, איז אנגענומען געווארען מיט א מערהייט פון 323 געגען 208 שטימען. מאקדאנאלד האט דערויף ערקלערט, אז עס האנדעלט זיך וועגען א ס ט י-ל י ס ט י ש ע ר אויסבעסערונג, וועלכע האט נישט קיין פרינציפיעלע בעדייטונג און איז מסכים געוועזן זי אנצונעמען.

בעדייטענד ערנסטער איז די לאגע מיט די אויסבעסערונגען פון די ליבעראלען, וועלכע וועלען אפגעשטימט ווערען דינסטאג (היינט). מ'גלויבט אז ס'וועט אין דער לעצטער מינוט קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען די לייבאריסטען מיט די ליבעראלען און מאקדאנאלד'ס קאבינעט וועט געראטעוועט ווערען.

דייטשער רייכסטאג זאל צוזאמענגערופען ווערען

ב ע ר ל י ן, 15 (טאז). רייכסקאנצלער ברינינג האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט די פיהרער פון דער סאציאל-דעמאקראטישער רייכסטאג-פראקציע. די ס. ד. האבען געפאדערט צוזאמענצורופען דעם רייכסטאג און אפצושאפען די „נאט-פעראָרדנונג" וועגען די נייע שטייערן. ברינינג איז דערויף נישט איינגעגאנגען ער האט אבער פארגעשלאגען שפעטער אריינצוטראגען א קאמפראמיס-פארשלאג אויף דער רייכסטאג-זיצונג וועלכע וועט פארקומען דעם 13 אקטאבער.

דאך איז מען אין די סאציאליסטישע קרייזען זיכער, אז דער רייכסטאג וועט מוזען צוזאמענגערופען ווערען און דאן וועט דער קאבינעט מוזען פאלען. אויף דינסטאג איז צוזאמענגערופען געווארען א זיצונג פון דער ס. ד. פראקציע, כדי אנצונעהמען אנ'ענטגילטיגען בעשלוס אין דער פראגע.

ב ע ר ל י ן, 15 (טאז). די שטאהלהעלמלייט האבען שוין אנגעזאמעלט 6,031,310 אונטערשריפטען אונטער דער פאדערונג אויפצולעזען דעם לאנדטאג.

„נאוטילוס" האט מען געפונען!

ס'איז אבער נישט זיכער, אז מ'וועט די אונטערוואסערשיף קענען ראטעווען

ל א נ ד א ן, 15 (ספ. טעל) די רעטונגס-שיפען, וואס זענען ארויסגעפאהרען פון ניו-יארק אויף די הילפס רופען פון'ם אונטערוואסער-שיף „נאוטילוס", וועלכער פאהרט צום נארד-פאל האבען געפונען די אונטערוואסער-שיף אין אזא צושטאנד, אז זי קען אליין שוין נישט פאהרען.

דאס פלאט-מיניסטעריום פון ניו יארק האט פעראָרדענט מ'זאל זי נעמען אויף א שלעפ-שטריק און ברענגען אין אירלענדישען פארט קווינסטאון אבער ס'איז נישט זיכער, אז מ'וועט עס קענען אויספיהרען.

אויב אויפ'ן ים זאל אויסברעכען א שטורם וועט דאס אונטערוואסער-שיפל אונטערגעהן.

5 טאגיגע ארבייטס-וואך און 6 שעה'דיגער ארבייטס-טאג

זאלען לעזען דעםווירטשאפטליכען קריזיס

נ י ו - י א ר ק, 15 (ט. או) דער וויצע-פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ארבייטער פעדעראציע מאטיס וואל האט זיך געווענדעט מיט אנ'איינלאדונג צו 600 אנגעזעהענע אמעריקאנער אינדוסטריעלער און פינאנסיסטען אנטיילצונעמען אין א ווירטשאפטליכען קאנגרעס, וואס זאל פארקומען אין הערבסט ה. י.

דער קאנגרעס דארף אויסארבייטען א פלאן צו בעקעמפען דעם ווירטשאפטליכען קריזיס. וואלף שלאגט פאר א פלאן איינצופיהרען א 6 שעה'דיגען ארבייטס-טאג און א 5 טאגיגע ארבייטס-וואך.

שוידערליכער זעלבסטמארד פון אנ'ארבייטסלאזען

גערליץ, 15 (טו) דער 33-יאהריגער ארבייטסלאזער פאול מענצעל האט אויסגענוצט וואס זיין פרוי איז אוועקגעפאהרען צו איהרע עלטערן און האט צוזאמען מיט זיינע דריי קינדער פון 5, 7 און 9 יאהר בעגאנגען זעלבסטמארד דורך פערסמען זיך מיט גאז. אלע 4 האט מען געפינען טויט.

דירעקטאר באראנסקי בלייבט ווייטער אין פינאנץ-מיניסטעריום

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאניש) די קלאנגען, וואס האבען זיך פערשפרייט אין צוזאמענהאנג מיט דער דימיסיע פון דירעקטאר באראנסקי האבען זיך ארויסגעוויזען פאר נישט ריכטיג. דירעקטאר באראנסקי בלייבט ווייטער אויף זיין אמט אין פינאנץ-מיניסטעריום.

פראפ. פון קראקאווער אוניווערזיטעט וועגען א"י-פראבלעם

ב י ע ל ס ק א, (שלעזיען) (יט"א). דאס היגע ידישע וואכענבלאט אין דער דייטשער שפראך „ידישער פאלקסבלאט" פערעפענטליכט אנ'אינטערוויאו פון זיין מיטארבייטער מיט'ן בעקאנטען ביבעל-פארשער, דעקאן פון קראקאווער אוניווערזיטעט פראפ. ד"ר פ. ארכוטאווסקי, וועלכער האט א דאנק זיינע לאנג-יעהריגע פארשונגען און אונמיטעלבארע בעאבאכטונגען זיך נעהנטער בעקאנט מיט דעם גאנצען קאמפלעקס פראגען פון ארץ-ישראל- - - פראבלעם.

אויף דער פראגע פון זשורנאליסט, צי די פעראנטווארטליכע פאקטארען פון דער א"י-אדמיניסטראציע זענען געווען אינפארמירט וועגען די פארבעריייטונגען צו די אויגוסט-אונרוהען פון 1929, האט פראפ. ארכוטאווסקי געענטפערט:

באך ענדע אפריל 1929 האב איך זיך דערוואוסט פון דעמאלסדיגען פוילישען גענעראל-קאנסול אין ירושלים ד"ר טיטוס זבישעווסקי, אז אין א"י לאזט זיך דייטליך פיהלען א פאגראם-שטימונג. עס רוקען זיך אן וואלקענעס פון שנאה, עס גרייטען זיך נקמה-אקטען. מען האט געהאט דעם איינדרוק, אז מען שטעהט פאר א געראנגעל פון כוחות, אז עס דערנעהנטערן זיך בלוטיגע געשעהענישען.

פון מיין געשפרעך מיט יודען און אראבער, ערקלערט ווייטער פראפ. ארכוטאווסקי, האב איך ארויסגעטראגען די איבערצייגונג, אז די א"י-אדמיניסטראציע האט גוט געוואוסט וועגען דעם, אז עס גרייטען זיך אונרוהען, און אז דער דעמאלסדיגער אפפאהר פון הויך-קאמיסאר סער טשענסעלאר קורץ פאר'ן אויסברוך פון די אונרוהען איז גיכער געווען א שטילע ערלויבניש פאר דעם בלוטיגען שפיל איידער אנ'אויסדרוק פון מאכטלאזיגקייט זיך ענטגעגענצושטעלען די אונרוהען. דאס בעווייזט אונצווייפעלהאפט, אז די פאליטיק פון ענגלאנד לגבי יודען איז א צביעות'דיגע און צוויי פנים'דיגע און, אז זי קימערט זיך בלויז וועגען איהרע עגאאיסטישע אינטערעסען. צוליב דעם מאקע וועט זי זיך קיינמאל נישט אפזאגען פון דעם מאנדאט איבער פאלעסטינא אלס איבער א לאנד, וואס ליגט אין דער ספערע פון איהר פאליטישער ווירקונג. די איינוואוינער פון פאלעסטינא ווייזען ארויס א גאנץ דייטליכע פערביטערונג צוליב דער דאזיגער פאליטיק פון מאראלישער היפאקריזיע.

ענגלאנד האט פראקלאמירט די באלפור-דעקלאראציע, כדי צו געווינען פאר זיך אין דער מלחמה-צייט די פינאנץ-וועלט און די יודישע עפענטליכע מיינונג. איצט אבער האבען נישט פאר איהר קיין רעצידירענדען ווערט די יודישע סימפאטיעס, הגם באמת האט זי אויך נישט בדעה צו שטיצען דעם אראבישען נאציאנאליזם.

דער צוריקקעהר פון יודען אין זייער היימלאנד, צו דער וויג פון זייער מלוכה'שאפט און דער שמידעריי פון די שענסטע און דויערהאפטסטע דער גרייכונגען פון יודענטום, איז אנ'עקספערימענט פון ענטציקענדער שעהנקייט. די צוגעבונדענקייט פון יודישען פאלק צו פאלעסטינא, וועלכע איז אויסגעשמידט געווארען אין משך פון יאהרהונדערטען, זאגאר נישט דורך די אראבער, וועלכע מען דארף אייגענטליך בעטראכטען אלס פון דער פרעמד אריינגעדרונגענע עלעמענטען.

דער צוטריט פון יודישען פאלק צו ענגלאנד איז ערשיטערט געווארען. עס זעהט נישט אויס, אז מען זאל קענען ערווארטען א ווענדונג אין דער ריכטונג פון עהרליך און געוויסענהאפט אינטערפרעטירען און רעאליזירען די באלפור-דעקלאראציע. דער פארשטעהער פון ציוניסטישער קאנגרעס דארף עס ווערען יענע טריבונע, פון וועלכער דאס יודישע פאלק זאל לאזען וויסען דער וועלט וועגען דער לגבי איהם בעגאנגענער אונגערעכטיגקייט און טיפע ענטוישונג. זאל עפענטליך געשטעמפעלט ווערען די פערדעכטיגע פאליטיק פון דער א"י-אדמיניסטראציע. זאל די וועלט דערזעהען דעם נישט-פערמאסקירטען אמת. זאלען זיך אלע דערוויסען, אז עס ווערט געטריבען א פרעכער פעלשינדער-האנדעל מיט די נישט פערעלטערטע רעכט פון דעם היימלאזען מערטירער-פאלק. איך בין טיף איבערצייגט, אז דאס יודישע פאלק וועט דורכזעצען זיינע נאטירליכע רעכט און וועט צוריק בעקומען פאלעסטינא. די אויגוסט-אונרוהען זענען א גרעסערע שאנד-פלעק פאר ענגלאנד ווי פאר די אראבישע הארדעס, וועלכע וואלטען זיך קיינמאל נישט דערוואגט צו אזעלכע פערברעכען. ווען זיי וואלטען נישט געפיהלט הינטער זיך דעם שוץ פון דער א"י-אדמ[illegible]ע.

היינט און פאלג. טעג!

פערל פון דער פראנצויזישער קלאנג-פילם-קונסט!

פילם, וואס האט מיט זיין שפאנענדען אינהאלט ענטציקט די גאנצע וועלט!

אונטער די דעכער פון פאריז

רעזשי פון RENE CLAIR

אין די הויפט-ראלען:

ALBERT PREJEAN I POLA ILLERY

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאכמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 2,30 בייטאג

פאפולערע פרייזען.

דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. אין מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג. — בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען —

וויזיט 3 זל.

100% געזיכערטע פרעזערוואטיווע!

Ultra

Gum . . . . ?!

גיבן א"ך די מעגליכקייט צו איבערצייגען זיך וועגן דער אויסגעצייכנטקייט פון די פרעזערוואטיוון „ULTRA" דעם 25 ד. ח. וועט זיך בעוויזען אנ'אנאנס און ביים אבגעבען דעמועלבען וועלען די בעטרעפענדע לאגערן אייך ארויסגעבען 1 פרעזערוואטיווע „ULTRA", בחנם!

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט,וועגערישע און געשלעכטס-קראנק. צענעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32 צמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג און יו"ט 9–1, פאר דאמען בעזונדערע ווארטע-זאל.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקר.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4–7 אווענר.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 16 יוני 1931

ווי קען מען צוזאמענארבייטן מיט דער רעגירונג?

עס מערקט זיך אויף דער יודישער גאַס אין פוילען זייט אַ לענגערע צייט אַ צוזאמענאַרבייט פון פערשידענע פעודעכטיגע עלעמענטען אונטער אַ פאַהן פון... „צוזאַמענאַרבייט מיט דער רעגירונג“.

אין אַ היינט־מאָדישער מדינה מיט אַ היינט־מאָדישען פאַרלאַמענטאַרישען סדר איז נויטיג דאָס די געזעצגעבערישע מאַכט דער רוב פון פאַרלאַמענט זאָל מיטאַרבייטען מיט דער אויספיהרענדיגער מאַכט מיט דער רעגירונג. דערפאַר מוז זאָרגען קודם כל די רעגירונג אַליין: זי מוז זיך צופרידען און בעפרידיגען לכל הפחות די עיקר־פאָדערונגען פון די רוב פאַרטייען; אויב נישט וועלען זיי פאַר דער רעגירונג נישט שטימען און — די רעגירונג פאַלט דורך!

אויב די רעגירונג קען נישט מחמת וועלכע עס איז טעמים שאַפען אַ פעסטען רוב אין אַ פאַרלאַמענט, שאַפט זיך דאַן אַ נישט קיין זיכערע, וואַקעלדיגע לאַגע, וועלכע ווירקט זייער שעדליך אויף דער גאַנצער אַרבייט אי פון פאַרלאַמענט, אי פון דער רעגירונג.

די צוזאַמענאַרבייט איז דאַ אַ נויטיגע זאַך; דערפאַר מוז זאָרגען די רעגירונג, ווי געזאָגט, קודם כל און די פאָליטישע פאַרטייען אחרון כל.

אין פוילען האָט זיך צוליב געוויסע טעמים צום אָנהויב פון איהר תחית־המתים אויפשטיין געשאַפען אַ שטאַרקע צעשפליטערונג צווישען די נישט־צייטיגע פאָליטישע פאַרטייען. דאָס מאַכט שווער די מיטאַרבייט פון פאַרלאַמענט מיט דער רעגירונג.

דער מאָמענט איז אָבער פאַר דער פאָליטיש און עקאָנאָמיש נישט גענוג קאָנסאָלידירטער פוילען אַ וויכטיגער און אַ סכנהדיגער. דער מאַרשאַל יוזעף פילסודסקי האָט דעריבער געוואָרפען אין לאַנד אַ לאָזונג: לאָזט צורוה די פאָליטישע פאַרטייען, וועלכע טויגען, נאָך זיין מיינונג, ווייניג, און הויבט אָן מיטאַרבייטען נאָר מיט דער רעגירונג וואָס גייט דאָר טען, וואו ואיך פיר זי!...

פעראייניגען אָבער אַ גאַנצע מדינה מיט איהרע פערשידענע קלאַסען, גרופירונגען, פאָליטישע ריכטונגען, נאַציאָנאַליטעטען און אַז. וו. קען זיך נאָר איינגעבען אויף אַ גאַנץ קורצער צייט! ווייטער מוז זיך אַזאַ צוזאַמענאַרבייטענדע מאַסע פונאַנדערפאַלען אויף איהרע געזעלשאַפטליכע, פאָליטישע, און, וואו די מעגט־פעלקער געניסען נישט פון דער פולבערעכטיגונג, — אויך אויף איהרע נאַציאָנאַלע בעשטאַנד־טיילען! די דאָזיגע בעשטאַנד־טיילען זענען אַפילו אָפט סתירותדיגע; זיי טאָרען אָבער נישט אַרויסלאָזען פון אויג די אַלגעמיינע צילען פון דער מדינה, דעם אַלגעמיינעם וואויל פון לאַנד, ליידער פער שטייען אַפילו דעם אַלגעמיינעם וואויל פון לאַנד פערשידענע פאַרטייען פערשידען... ווייטער, ווי קאָן מען צוזאַמענאַרבייטען לאַנג מיט אַ רעגירונג, וועלכע וויל נישט אָדער קען נישט בעפרידיגען איירע יושרדיגע פאָדערונגען?... דאָס מוז פיהרען צוריק פון דעם אַלגעמיינעם בלאָק צו די פאָליטישע פאַרטייען, און וועלכע אַ מאָדערנע לאַנד קען אַזוי אויס קומען, ווי אַ שווימענדיגע שיף אָהן וואַסער.

מיר, יודען אין פוילען, פיהרען אַ פערעקשנטען קאַמף פאַר אונזער גלייכבערעכטיגונג; מיר שטיי־ען אויפ'ן באָדען פון דער קאָנסטיטוציע; אונזערע געגנער האָבען אונטער זיך קיין שום גערעכטליכען יסוד נישט; זייער קאַמף געגען אונז איז דעריבער אַ נישט־לאָיאַלער! מיר אַרבייטען אַזוי אַרום צו־זאַמען מיט איטליכער לאָיאַלער רעגירונג!

קומען אָבער אונגעווינשטע צו דער רעגירונג און טענה'ן:

„מיר וואָלטען דאָך אויך געקענט זיין פאַר שטייער ביי יודען...“ ענטפערט די רעגירונג:

— "געוויס, אויב זיי וואָלטען אייך אויסגעקליבען... דאָס איז אָבער נישט וויכטיג.... מילא, זייט איהר די פאַרשטייער!... אָבער פאָלגען, וואָס מען זאָגט!...

קומען נאָכדעם דיזעלבע אויף דער יודישער גאַס, זאָגט און זיכערע מיט דער אונטערשטיצונג מן הצד... און לייגען אונז פאָר, מיר זאָלען נישט קלייבען קיין איבערגעגעבענע יודען, מיר זאָלען נישט קלייבען נאָר די וואָס ווילען פון יודען גאָר נישט וויסען, וואָס ווילען נאָר כלומרשט „צוזאַמענאַרבייטען“ מיט דער רעגירונג. — מוז פריהער אָדער שפעטער פלאַצען די געדולד אַפילו ביי דעם גע־דולדיגסטען נידערשלאָגענסטען יודען...

ד"ר יעקב ווינאַדסקי.

——=:0:=——

וואנדערונגס־בעוועגונג אין א"י אין אפריל פ. י.

ירושלים (י.ט.א.) ווי עס איז צו זעהען פון דעם אָפיציעלען קאָמוניקאַט, וואָס איז די טעג פערעפענטליכט געוואָרען וועגען דער עמיגראַציע־בעוועגונג. אין חודש אפריל זענען 276 יודען אריינגעקומען קיין א"י און 39 האָבען פערלאָזט דאָס לאַנד. דעם זעלבען חודש זענען אַנגעקומען 99 קריסטען און 15 מוזולמענער און פערלאָזען דאָס לאַנד האָבען 36 קריסטען און 19 מוזולמענער.

דייטשלאנד, אמעריקא און די אייראפעאישע חובות

די פאָליטיק, וואָס דייטשלאַנד פיהרט די לעצטע פאַר יאָהר איז אויסגערעכנט אויף דעם נישט צולאָזען אייראָפאַ אין רוה. די דייטשע דיפלאָמאַטיע איז תמיד געווען די אומגעלומפער־סטע תמיד האָט זי געוועקט און גערופען קאָנ־פליקטען — נאָך דעמאָלט אין די „גוטע“ יאָהרען, ווען ביי דער מאַכט איז געשטאַנען ווילהעלם. און איצט, ווען זי איז געוואָרען בעזיגט און דער ווערסאַלער טראַקטאַט האָט איהר אָפגעשנימען די פליגלען הערט זי נישט אויף איהר שטענדיגע פאָ־ליטיק פון וועקען נייע קאָנפליקטען.

דער בעזוך פון די דייטשע מיניסטאָרען אין טשעקערס איז איינער פון די שריט, וואָס זענען כאַראַקטעריסטיש פאַר דייטשלאַנד. ערשט מיט אַ יאָהר צוריק איז געשלאָסען געוואָרען אין האַאַג אַנ'אָפמאַך, דער אַזוי גערופענער יונג־פלאַן, וועל־כער האָט קאָמערציאַליזירט דייטשלאַנדס מלחמה חובות. זי האָט אַנערקענט, אַז זי איז שולדיג אַ געוויסע סומע און האָט זיך זי פערפליכטעט צו צאָהלען. דוכט זיך, וואָס פאַר אַ טענות קען זי ווייטער האָבען? זי איז געווען פריי נישט אונטער צושרייבען דעם אָפמאַך. זי האָט זיך גאַנץ שטאַרק געוועהרט און געדונגען ביז זי האָט אויסגעפיהרט און אויסגעדונגען די סומע, וואָס זי האָט אַליין אַנערקענט, און אָט זאָגט זי שוין אין טשעקערס, אַז זי קען נישט צאָהלען.

עס איז נאָך אַ גאַנץ לאַנגע געשיכטע פון איהר איצטיגען אָנזאָגען ביז זי וועט טאַקי אויפ־הערען צו צאָהלען. אין אַ פאַר טאָג געשעהען נישט אַזעלכע זאַכען. אָבער כאַראַקטעריסטיש זענען איהרע טענות. דייטשלאַנד טענה'ט, אַז דער קריזיס איז אַזוי שטאַרק אין איהר לאַנד, אַז עס איז אוממעגליך ווייטער צו צאָהלען, נישט קענען אויסברעכען רעוואָלוציעס און פוטשען.

די פראַנצויזישע פרעסע האָט פון אָנהויב אָן אַנגעוויזען, אַז די לאַגע אין דייטשלאַנד וואָלט נישט געווען אַזוי טראַגיש, אויב די דייטשע רעגי־רונג וואָלט עפּעס געטון געגען דעם, העכער 4 מיליאָן מענשען האָבען דאָרט נישט קיין אַרבייט און לעבען פון נישטיגע סובסידיעס. אָבער די רעגירונג האָט פאַר זיי דערווייל גאָרנישט אויפ־געטון. מען האָט פאַראַיאָהרען פערקלענערט די געהאַלטען די אַרבייטער אין דער שווערער אינ־דוסטריע, מען האָט אַריינגעפיהרט אַזעלכע צאָל־טאַריפען אויף ברויט, וואָס בעפרידיגען גאַנץ גוט די אַגראַריער, מען האָט געקירצט די געהאַלטער די מלוכה־בעאַמטע, מען האָט געמאַכט פערש־דענע הנחות די גרויסע אינדוסטריעלער און די אַגראַריער (פריצים) אין קיין זאַך האָט מען נישט געטון פאַר אַרבייטער, מען וואָלט געקענט זאָגען, אַז דאָס איז אַ ספּעציעלע פאָליטיק אויסגערע־כענט אויף צו רואינירען, אָפּשוואַכען און אויפ־רייצען די ברייטע מאַסען. און מאָריגע וואָך, פונקט דעמאָלט, ווען די דייטשע מיניסטאָרען זע־נען אָנגעקומען אין טשעקערס האָט מאַרשאַל הינ־דענבורג אונטערגעשריבען נייע דעקרעטען וועגען גרויסע שטייערן, וואָס מאַכען איינגאַנצען אונערטרעגליך די לאַגע פון די הונגעריגע מאַ־סען. פון איין זייט איז דאָס אויסגערעכנט אויף צו מאַכען אַ רושם אין דער וועלט: „זעהט ווי מיר הונגערען און ווי מיר מאַכען זיך אליין ענג, כדי צו צאָהלען די רעפאַראַציעס“. אָבער פון דער אַנדערער זייט, אַז מען זאָל אַ קוק טון, ווער דער „מיר“ איז, ווער עס הונגערט און וועמען עס איז ענג — וועט זיך אַרויסווייזען, אַז דער גאַנצער דרוק ווערט אויסגעגאָסען אויף איין קלאַס, אויפ'ן מיטעלשטאַנד און אויפ'ן אַרבייטער. און עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס אַכט מיליאָן מענשען אין דייטשלאַנד שטימען פאַר דער היט־לער־פאַרטיי און כמעט 6 — פאַר די קאָמוניסטען. דאָס זענען פאַרטייען פון פערצווייפעלטע און עס איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז די דייטשע רעגי־רונג, קעמפענדיג מיט איהרע עקסטרעמיסטען, רע־כענט אויף זיי אין דער איינענער צייט. שרעקט מיט זיי די וועלט און האַלט זיי אין רעזערוו — אויף יעדען פאַל.

דער קאַמף געגען די לעצטע דעקרעטען אין דייטשלאַנד גופא האָט זיך שטאַרק פערשאַרפט. די איינציגע פאַרטיי, וואָס קעמפט געגען זיי — זע־נען די סאָציאַל דעמאָקראַטען. זיי האָבען אַ לאַנגע צייט נאָכגעגעבען ברינינגען, זיי האָבען געשטיצט זיין קאַבינעט, אַבי היטלער זאָל נישט קומען צו דער מאַכט. אָבער איצט קעמפען זיי געגען די שווערע קרבנות, וואָס דער קאַבינעט פאָדערט ווידער ביי די מאַסען. עס געהען אונטערהאַנדלו־נגען צווישען זיי און ברינינגען. סוף כל סוף וועט זיך וואַהרשיינליך ברינינג, ער שרעקט די סאָצי־יאַליסטען מיט היטלערן. און אַזוי ווי זיי האָבען מורא פאַר אומנטורעס, וועט וועלען טייער קאָס־טען די מאַסען — וועלען זיי מסתמא אויך איצט אָבטרעטען. אין דייטשלאַנד איז מען געוואוינט צו צרות און מען וואַרט.

מען וואַרט הויפטזעכליך אויפ'ן אָנקומען פון אַמעריקאַ פון דעם אויסערן־מיניסטער סטימסאָן. ער וועט קומען וועלען קלאָהר ווערען אַ סך זא־כען. עס וועט קלאָר ווערען, צי אַמעריקאַ וועט מסכים זיין צו רעדוצירען אַ טייל פון די חובות, וואָס אייראָפּאַ קומט איהר. עס איז נישט קיין סוד אַז אַמעריקאַ וואָלט אויף דעם איינגעגאַנגען, אויב אייראָפּאַ וואָלט געוואָלט ענטוואָפענען זיך. אַמע־ריקאַ וויל שטאַרק, אַז אייראָפּאַ זאָל זיך ענטוואָ־פענען צוליב פיל סיבות. דאַן וואָלט זי מוחל געווען די חובות, אָדער לכל הפחות אַ טייל פון די חובות. דאָס אָבער אַלץ וועט קלאָר ווערען ערשט אין 1932 — בעת דער גרויסער ענטוואָפ־נונגס־קאָנפערענץ. און דאַן וועט געלעזט ווערען די פראַגע פון חובות. און דאַן אפשר וועט קומען אַ סוף צום קריזיס.

—————

פאַלעסטינא־פּאַוויליאָן אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אויסשטעלונג

(בריף פון פאַריז)

— די יודישע מלוכה! —

**

דער פּאַוויליאָן דערמאָהנט מיט זיין אַרכי־טעקטור דעם קבר פון דער מוטער רחל, אפשר איז עס נישט אַזאַ גליקליכער געדאַנק פאַרצושטעלען דאָס בויענדע ארץ־ישראל אין אַ קבר אָבער דאָך איז עס דער סימבאָל פון דער אייביגער יודי־שער בענקשאַפט נאָך דעם לאַנד און פונ'ם טיפען נאַציאָנאַלען וועהטאָג נאָך פערלאָרענער היים. אין אַ זייט ביים איינגאַנג שטעהט אַביסעל צו פיל אין שאָטען די ריהרענדע סטאַטוע פונ'ם גרויסען יודי־שען סקולפּטאָר נחום אַראָנסאָן „די מוטער רחל“, אַ שטאַרקע פערקערפּערונג פון טיפען און שטאַלצען וועהטאָג. מיט ווייסע בלומען איז די סקולפּטור אַר־ומגעשטעלט.

נאָר מען קען לאַנג נישט בעטראַכטען. דער המון געהט כסדר און מע זמוז אויך געהען פאָר־אויס. און איידער מען האָט נאָך צייט צו זעהען גוט די סקולפּטור איז מען שוין אין דעם גרויסען זאַל פונ'ם פּאַוויליאָן, וואָס שלאָגט מיט זיין מאָ־דערנעם קאָנטראַסט פון בויען און שאַפען, פון אַר־בייט און דערגרייכטע רעזולטאַטען.

צוויי פיגורען, איינס גרעסער פאַר דער צווייטער ווייזען מיט זייערע אויסגעשטרעקטע הענד אויף עטליכע ציפערען.

— זעה! —

— די אינדוסטריע אין ארץ־ישראל אין יאָהר 1920 — 1 מיליאָן מיט אַ האַלבען פונט.

— אין 1930 — 5 מיליאָן פונט! —

אַגריקולטור אין 1930 — 6 מיליאָן פונט.

ציפערן וואָס רעדען, וואָס זאָגען מעהר ווי אַלע רעדעס וועגען דער יודישער אַרבייט.

ליכטיגע אַפּישען ווייזען די ארץ־ישראל פּרוכ־טען אין אַלע צייטען פון יאָהר. ווייגטרויבען, באַ־נאַנען, אָראַנזשען בילדער אויף די וואַנד, שילדע־רען דאָס לעבען אין פּאַלעסטינא, די פערשידענע יו־דען, די אַראַבער, און אין אַ גרויסען ווינקעל איז אויס־געשניצט די רוטענבערג סטאַציע, דער ירדן, וואָס גיט אָפּ די קראַפט פון זיינע וואַסערן דעם דינאַמאָ, מאַשין, דער מעכטיגער טראַנספאָרמאַטאָר נעהמט צו זיין פערבאָרגענע ענערגיע און שיקט פון דער ע־לעקטרישע סטאַציע תל־אור ליכט און קראַפט קיין תל אביב און חיפה.

3

הערנבען פערקויפט אַ דאַמע פערפומען פון ארץ־ישראל און אין דער זייט וואַקסט אין די אויגען תל־אביב, וואַקסט אין פאָטאָגראַפיעס אָט איז דער [illegible] שום סימן פון לעבען, אָט די ערשטע הייזער און האַ — שטייגען די בילדער, מען זעהט בויען, וואַקסען די שטאָט און איבער אַלע ליכט ביל דער הענגט איין ריזיגע פאָטאָגראַפיע פון תל־אביב, מיר אַלע זענען שוין געוואוינט דערצו, מיר ווייסען שוין דערפון, אָבער מען דאַרף זעהען דעם איינ־דרוק, וואָס די בילדער מאַכען אויף אַ נישט יוד אָדער אויף דערוויטערטע יודען. מען שטעלט זיך אָפּ פערגאַפט:

— אַהאַ! — תל אביב! —

אַנ'אַלזשעריאַנער יוד מיט ברענענדע אויגען רופט צהייק זיין ווייב:

— זעה, תל אביב! —

ביידע קענען זיך נישט אָפּרייסען פון דער ריי־זיגער פאָטאָגראַפיע. ביידע קוקען מיט אמת'ער פרומקייט:

— תל אביב! —

די פּראַכטפולע מאָדערנע העלע אייראָפּעאישע גאַס. אַ ליכטיגע אַרכיטעקטור פון פרעהליכע הו־ביגע לייטען, ווייט אַראָפּ — דער בלויער ים. אַראָפּ אין דער ווייטער גאַס צושפּרייטען פּאַלמען און אויטאָס, צוויי קעמלען אַזוי פרעמד אינ'ם הייסען לעבעדיגען אימפּעט פון דער אייראָפּעאישער שטאָט

— ווי שעהן! ווי שעהן! — רעדט פרום און בעגייסטערט דאָס אַלזשעריאַנער פּאָרל, און דער מאַן בויגט זיך איבער צום ווייב און זאָגט איהר:

— דאָס איז אונזערס!

פרעהען זיך ביידע און זייערע שוואַרצע אויגען ברענען מיט אַזוי פיל צופרידענהייט

מיר פיהלען עס מעהר נישט!...

אַ שאָד.

*

אין זאַל איז אָפּגעגעבען פאַר אַ בילדער־אויס־שטעלונג. בילדער ווי אין דער גאַנצער וועלט. אַ וואַנט איז פערטיילט פאַר רעליגיעזע קונסט, בצלאל אויסאַרבייטונגען, מנורות, בשמים ביקסלעך, בוימעל קריגעלעך, כתרי תורה, דעריבער אַרמענישע צעראַמיק און אויסאַרבייטונגען פון די קריסטליכע אַראַבער אין בית־לחם, אין זעלבען זאַל פערשידענע פּראָדוק־טען: תוצרות הארץ, ווייגען, בוימאייל אָראַנזשען, און ציטראָנען־זאַפט, פערשידענע כעמישע פּראָדוק־טען, לעדער, קליידער, שטריק זאַכען, און אַ גרוי־סער ווימרין הענגען פיל זעהר פיל שעהנע גע־שטריקטע פרויען־בלוזעס, דאָס אַרבייטען אויס אַל־טע פרומע תימנער יודען, פשוט צו שטוינען וויפיל געשמאַק און וויפיל אידעאַלע פיינקייט די אַלטע תי־מנער יודען בעזיצען אין זייער אויספּוצען דאַמען־קליידער.

אין אייניגע אויסלענדישע יודישע צייטונגען האָבען זיך בעוויזען אַרטיקלען: „דער נישט געלונ־גענער ארץ־ישראל פּאַוויליאָן אויף דער קאָלאָניאַל אויסשטעלונג“. „דער דורכפאַל פונ'ם פּאַלעסטינאַ פּאַוויליאָן“. — איז עס טאַקע אמת? איז טאַקע דער פּאַלעסטינא פּאַוויליאָן אַ דורכפאַל? — אָדער איז עס בלויז די שוין ביליג געוואָרענע יודישע אונצו־פרידענהייט. אָדער גאָר די פערביטערטע איבער־ליכע צוריסענקייט אין ציוניזם וועלכע לאָזט נישט דערזעהען אַפילו דאָס פּאָזיטיווע, דאָס דערגרייכ־טע וועלכעס נישט יודען שעצען יאָ אָפּ פון שטע־לען עס יאָ אויף דער געהעריגער הויך? — אמת, דעם פּאַוויליאָן האָבען אויסגעבויט רייכע פראַנצ־ויזישע און אויך רוסישע יודען, זיי האָבען סובסי־דירט די ציוניסטישע מאַניפעסטאַציע און זיי האָ־בען נאַטירליך אַרויפגעלייגט טיילוויז זייער שטעמ־פּעל אויף דעם אויסזעהען פונ'ם פּאַוויליאָן און אויף דער קאָליר פון די פּלאַקאַטנדע פּעהנער, אָבער צי איז שוין דאָס אַליין נישט אַ נאַציאָנאַלע דער־גרייכונג, וואָס די אַסימילירטע פראַנצויזיש־יודישע באַנקירען האָבען אָפּגעגעבען זייער מיה און געלד אויף אַזאַ וויכטיגע מאַניפעסטאַציע? — די ציוניס־טישע קרייזען זענען דאָך אַזוי פערנומען מיט דעם פערביטערטען אַרומרייסען זיך: — „דו ביזט שול־דיג! — אַהאַ! — איך האָב פאָראויסגעזאָגט!“ — אַז עס איז נישטאָ קיין אויפמערקזאַמקייט און נישט קיין געלד מעגליכקייטען עפּעס אויסצובויען, טאַ פאַרוואָס אַזאַ חשק אין טייל נאַציאָנאַלע קרייזען אַר־ווערקצומאַכען מיט דער האַנד דעם פּאַלעסטינאַ־פּאַ־וויליאָן? פאַרוואָס!? — בפרט אַז ער איז ווייס, ווייט נישט קיין דורכפאַל, נאָר גאָר פערקעהרט, ער ציהט צו אַ גרויסע אויפמערקזאַמקייט ביי די הונ־דערטער טויזענדער בעזוכער פון דער אויסשטעלונג, און עס איז גאָרנישט איבערגעטריבען צו זאָגען, אַז דער פּאַלעסטינאַ־פּאַוויליאָן איז איינער פון די אַמסייסטען בעזוכטע אָפּטיילונגען פון דער ריזיגער און רייכער קאָלאָניאַל־אויסשטעלונג. און מען דאַרף נאָך זעהען דעם אינטערעס פון די בעזוכער. זייער נייגעריגקייט און הערען די אויסרופען:

— ווי אינטערעסאַנט! —

אָדער:

— אין אַזאַ קורצער צייט! —

טויזענדער מענשען געהען טעגליך דורך די פיר זאַלען פונ'ם פּאַוויליאָן, צווישען זיי גאַנץ ווייניג יודען, מען זעהט דעם דורכשניט־מענש, דעם מענש פון דער גאַס, די עלעגאַנטע דאַמע, דעם קאָ־לאָניען אָפיציר, דעם גלח, אַלע קוקען אויף די בילדער, דיאַגראַמען ציפערען, ציוניסטישע פּאָרטרע־טען, אויף די אויסגעשטעלטע זאַכען און פרובען אויף די בילדער פון ערד און יודישע ערד־אַר־בייטער און דאָס הגב הפעמטהט מאס זייער פשוט'ן „בעמישטע“ שכל:

אַלעס אין דעם פּאַוויליאָן איז געבראַכט פון

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 16 א תמוז תרצ"א

יוני
זון-אויפגאנג 3.16
זון-אונטערגאנג 7.56

היינט—פייערליכע פרעמיערע פון דער ווילנער טרופּע

בעגריסונג

צו דער ערשטער יובל-פארשטעלונג פון דער „ווילנער טרופּע" אין לאדז

היינט הויבען זיך אן אין לאדז די יובילע אום-גאסטשפּילען פון דער אזוי-גערופענער „ווילנער טרופּע", אונטער דער אנפיהרונג פון מ. מזאה.

מיר גלויבען, אז רעקאמענדירען א טעאטער-קערפּערשאפט, וואס האט אין זיינע פערשידענע גלגולים און פערסאנאלע פערוואנדלונגען געשפּילט ביי אונז אין לאנד, ובפרט ביי אונז אין שטאט, אונטער'ן נאמען די „ווילנער טרופּע" — איז פאר'ן לאדזער יודישען קולטור-מענש און יודישען געזעלשאפט-מענש — אנ'איבעריגע זאך

מיר, לאדזער יודען קאנען דאך דרייסט זאגען, אז וואס נוגע דער „ווילנער טרופּע", איז: פריהער — גאט (פערשטייט זיך) דערנאך — ווילנע, און דערנאך לאדז!..

שוין דאס ערשטע בעטרעטען פון די „ווילנער" אונזער בארדען, האט געשאפען דעם אזוי-נויטיגען קאנטאקט, וואס איז שיער א בעדינג ביים קינסטלערישען אויסלעבען זיך. שוין די ערשטע גאסטשפּילען מיט 14 יאהר צוריק האבען ארויס-געשלאגען די שפּעפערישע פונקען פון געגענזייטיגער דערקענונג, אנערקענונג, צוטרוי און ליבשאפט.

און דאס איז חוץ מזל-זאך, חוץ גליק-זאך, אויך א פועל-יוצא פון עפּעס אנדערש, מעהר ממשות-דיגעס, וואס מיר קאנען בעצייכענען מיט'ן ספּעציפישען חן, וואס דער קולטור-טאט „ווילנער טרופּע" פערמאגט, און מיט וועלכען זי האט אויך געפונען חן אין אונזערע אויגען.

און אונזערע אויגען האבען געזעהן, און אונזערע אויערן האבען געהערט...

א סך גוטעס, שיינעס, פריידיגעס האבען מיר גענאסען פון דער „ווילנער טרופּע" אין דעם משך פון איהרע פופצעהן יאהר וואנדערונגען און פער-וואנדלונגען.

פיל דאנקבארקייט, און אנערקענונג, און בע-גייסטערונג זענען אנגע'אוצר'ט אין אונזערע הער-צער פאר איהר — דער דויערהאפטער, לעבענסלוס-טיגער, ווילענספולער, ווילנער עקשנ'טע!

און אז מען זאגט אונז: אנדערע כוחות, אנ-דערע ווייגען יורען איצט אין דער „ווילנער טרופּע" מען וויל אונז, הייסט עס, ווארענען פאר צער און אנגסט, אז „די ברוינ-מיל" איז שוין נישט דאס וואס... „יענקעל בוילע", אז דאס 18-יאהריגע מיידעל, די יפת תואר, איז נישט עלטער בעווארען מיט 15 יאהר, נאר אז דאס מיידעל — אין פער-סאנאליא — איז אנ'אנדער 18-יאהריגע מיידעל..

שטעלט זיך דאן די פראגע: וואס איז זי?

איז זי, חס וחלילה, אנ'אונטערגעווארפענע, א חצופה, א הפקר'ניצע, טא זאל זי זיך גיין צו אלדי גוטע יאהר.

אויב אבער — זי איז אונזער עלטער בעקאנטער טיפּ פון דער כשר'צר יודישער שווארצ-חנ'עוודיגער מיידעל מיט די גרויסע פערטראכטע ווילנער אויגען — טא זאל זי אונז זיין אויפגענומען מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט און פרייד —

ווארום זי קומט דאך צו אונז אונטער דער אונבעפלעקטער פאן פון דעם ליידענספולען, אויסגעפּרובטען שם-דבר אין דער יודישער טעאטער-קולטור —

אונטער'ן פלאטערנדען פאן און ווירדיגען נאמען: די „ווילנער טרופּע", וואס איז מתחיב ביידע צדדים צו פייערליכקייט אפילו אין דער שווערסטער און ביטערסטער צייט —

סיי די פאן-טרעגער, סיי אונז — וואס מיר זענען זיי היינט מקבל מיט א ברייטען יודישען: ברוכים הבאים! (ב.)

צו דער יודישער געזעלשאפט

מיט 15 יאהר צוריק — אין א שרעקליכער צייט. אין הונגער און נויט אפגעריסענקייט פון דער גאנצער וועלט, איז אין ווילנא געלייגט געווארען, דורך א גרופּע פאלקס-אינטעליגענץ און טעאטער-ליבהאבער, דער יסוד פאר דעם קינסטלערישען יודישען טעאטער, דער בעשיידענער פּרוב האט עולה יפה געווען און דער יונגער קאלעקטיוו „פאדא" — דער „פערא-יין פון די יודישע דראמאטישע ארטיסטען" אין ווילנע, וועלכער האט אין א פאר יאהר ארום זיך א נאמען געגעבען „ווילנער טרופּע", איז גאר גיך בעריהמט געווארען אין דער גאנצער יודישער און א טייל אויך נישט-יודישער וועלט.

פאר די 15 יאהר זינט איהר גרינדונג האט די „ווילנער טרופּע" אריינגעשריבען איינס פון די שענסטע בלעטער אין דער געשיכטע פון דעם יודישען טעאטער, פון דער יודישער קונסט, פון יודישער קולטור.

די „ווילנער טרופּע" האט דערצויגען דעם ביידעם בעוואוסטזיניגען יודישען אקטיאר, האט ענט-וויקעלט דאס געפיהל פון פעראנטווארטליכקייט צו דער פּראבלעם פון יודישען טעאטער, דעם ערנסטען צוגאנג צום יודישען שוישפּיל. די פערבינדונג פון דער יודישער סצענישער קונסט מיט אלע אנדערע צווייגען פון דער יודישער קולטור — מיט דער ליטעראטור, מאלעריי, מוזיק אאז"וו.

די „ווילנער טרופּע" האט בערייכערט דעם יודישען טעאטער-אוצר מיט די שענסטע ווערק פון דער יודישער און אלגעמיינער דראמאטורגיע, האט געשאפען דעם רייכסטען יודישען טעאטער-רעפּער-טואר (איבער הונדערט אויפפיהרונגען), האט אומ-דערמידלעך געזוכט וועגען און נייע פארמען פאר דעם יודישען טעאטראלישען אויסדרוק און די גאנצע צייט פון איהר עקזיסטענץ זיך געפלייסט צו שטעהן אויף דער הויך פון די מאדערנע דערגרייכונגען אין דער טעאטער-קונסט.

דערמיט האט די „ווילנער טרופּע" דערהויבען דעם פּרעסטיזש פון דער יודישער קולטור, ענט-פּלעקט איהר רייפקייט, מאניפעסטירט פאר דער ברייטסטער עפענטליכקייט אונזער יודיש אלס קול-טור-שפּראך, געווירקט ווי א ערשט-ראנגיגער פּאלי-טישער פאקטאר אין אונזער קאמף פאר קולטורעל-נאציאנאלער גלייכבערעכטיגונג.

דערפאר איז דער יובל פון דער „ווילנער טרופּע" א יום טוב פאר דער גאנצער יודישער געזעלשאפטליכקייט, פאר די ברייטסטע יודישע פאלקס-מאסען, פאר דער יודישער אינטעליגענץ.

פאר די 15 יאהר האט די „ווילנער טרופּע" דורכגעמאכט פערשידענע גילגולים, האט געענדערט איהר פּערסאנעלען בעשטאנד, האט געביטען דעם ארט, וואו זי האט אויפגעשטעלט איהר קונסט-בימה, האט אויסגעטיילט פון זיך יחידים און גרופּעס, וואס האבען איבער לענדער און גרעניצען צוטראגען די נייע יודישע סצענישע קונסט, געוועקט דעם גלויבען אין דעם יודישען טעאטער, אין דער יודישער קונסט, אין דער יודישער קולטור.

פון די אלע גילגולים און שפּאלטונגען און וואנדערונגען, פון דעם גאנצען שווערען ליידענס-וועג, אן הילף פון דער מלוכה, אָה אינטערשטיצונג פון מעצענאטען, בלויז מיט דעם טיפען גלויבען אין די פאלקס-מאסען, בלויז מיט דעם פעסטען ווילען ווייטער צו בויען די יודישע סצענישע קונסט איז ארויס גאנץ די „ווילנער טרופּע" (אנפ. מ. מזא"ה), וואס שפּילט איצט ווי מיט 15 יאהר צוריק אויף איהר היימישען באדען.

דער יובל קאמיטעט פאר דער „ווילנער טרופּע" רופט די יודישע געזעלשאפט — אלע יודישע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס צו נעמען אַני-אקטיווען אנטייל אין דער פייערונג פון דער „ווילנער טרופּע". זאל די דאזיגע פייערונג ברענגען צום אויסדרוק נישט נאר אונזער דאנקבארקייט צו די בויער פון אונזער סצענישער קונסט, נאר אויך אונזער פעסטען ווילען אויפצוהאלטען אין דער איצטיגער שווערער צייט אונזערע מיט דער גרעסטער מסירת-נפש און אומדערמידליכער ארבייט דער-ווארבענע קולטור-פּאזיציעס, צווישען וועלכע די „ווילנער טרופּע" פערנעהמט אזא חשובן ארט.

זאל דער 15-יעהריגער יובל פון דער „ווילנער טרופּע" ווערען א נייער עטאפּ אין דער גלאנצפולער ענטוויקלונג פון דעם דאזיגען קינסטלער-קאלעקטיוו אויפ'ן וועג צו נייע דערגרייכונגען, צו פרישע אויפ-טוען פאר דער יודישער סצענישער קונסט, פאר דער יודישער קולטור.

לאדזער יובל-קאמיטעט צו פייערן דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער „ווילנער טרופּע".

אויסבעסערונג

אין דער רשימה פון דעם געזעלשאפטליכען יובילי-קאמיטעט לכבוד דער „ווילנער טרופּע", וועלכע מיר האבען פערעפענטליכט אין דעם נעכ-טיגען נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" זענען מחמת א טעות ארויסגעפאלען די נעמען פון: ש. ציט-מערמאן, ד"ר ש. שוויג, און רעפערענט יונה שפער.

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

היינט, דינסטאג, שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1

(זאקאנטנע 82)

בעגער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8 פּאליציי-קאמיסאריאט, די פאמיליען-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

S Sz Sch

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2

(אגראדאווא 34)

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13-טען קאמי-סאריאט — מיט די אותיות:

W Z Ź Ż

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3

(על. קאשטשושקי 21)

פאבאראווצעס פון די יאהרגענג 1909 קאט. B פון 7 פּאליציי-קאמיסאריאט

A B C D E F G H Ch I K

(ב) די פאבאראווצעס, וואס האבען זיך לפּת עתה נישט געשטעלט צו די בעשטימטע טערמינען, און די סיבות זענען בערעכטיגטע, וועלען זיך קאנען מעלדען צו די קאמיסיעס ערשט פון דעם 26 ביז'ן 30 ד. י. אפהענגיג פונ'ם יאהרגאנג און קאמיסאריאט, אויפ'ן שטח פון וועלכע זיי וואוינען. דערביי וועלען זיי דארפען צושטעלען דאקומענטען, וואס בערעכטיגען זייער פערשפּעטיגונג.

סטרוזשעס ווילען א הוספה

(2) דאנערשטאג דארף פארקומען א גע-מיינזאמע קאנפערענץ צווישען הויזבעזיצער און הויזוועכטער. די לעצטע שטעלען ארויס א הוספה-פאדערונג, און אויב ס'זאל צווישען ביידע צדדים נישט קומען צו א הסכם, וועט דער ארבייטס-אינ-ספּעקטאר וואיעוואדסקי זיך ווענדען צו דער הילף פון אנ'ארביטראזש-קאמיסיע.

אפּטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) היינט בייניאכט דיזשורירען: ה. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפּאד 15), גארפיין פּילסודסקיעגא 54), סט. בארטא-שעווסקי (פּיעטרקאווער 164), ה. רעמבעלינסקי (אנדזשעיע 28), א. שימאנסקי (פּשענדזאלניאנא 75).

זעלבסטמארד פון א בן ששים

(א) אויף 6-שיערפּניא 94, האט זיך, מחמת מאנגעל אין מיטלען צום לעבען, אויפגעהאנגען דער 60 יאהריגער לעאן לעטעצקי — אנ'ארבייטס-לאזער. מען האט איהם פון פאסעק ארונטערגע-נומען א טויטען.

פון האנדעלס-געריכט

נעכטען איז אין געריכט איינגעפלאסען א בקשה פון דער פירמע יעקב מילראד (פּיעטריקא-ווער 20) וועגן פּראלאנגירען די צאהלונגען. די ביטע איז נאך נישט גענומען געווארען אין בעטראכט, ווייל מילראד האט נאך נישט ביי-געלייגט די נויטיגע אפּצאהלען, נישט קיין גענויעם בילאנס און אנדערע דאקומענטען.

* * *

יהודה קופּערוואסער'ן פון פאביאניץ האט דאס געריכט אין אקטאבער פ. י. ערקלערט אלס באנקראט, און איהם געזאלט ארעסטירען. קופּער-וואסער האט זיך אבער אויסבעהאלטען.

דערווייל האט זיין בעפולמעכטיגטער אפּגע-מאכט מיט די בעל-חובות אויף 10 פּראצענט, צאהלבאר אין 2 האלב-יעהרליכע ראטעס. דאס געריכט זאגט אבער לאוו דווקא: האסט זיך אויס-בעהאלטען, קיין בילאנס האסטו נישט צוגעשטעלט, טא קריגסטו נישט בעשטעטיגט דעם אפּמאך און די אקטען ווערען איבערגעוויזען צום פּראקוראר פון לאדזער קרייז-געריכט.

* * *

דאס געריכט האט געגעבען ביעלינסקי'ן פון דער באנקראטירטער פירמע „פּשעמיסל דזשאני ס. ביעלינסקי און ז. קאמאראווסקי", ניי-ציגעל-גאס (20) א גליית-שיין אויף א חודש, איבערגעבענדיג איהם גלייכצייטיג אונטער פּאליציי-אויפזיכט.

* * *

אויך יעקב-שמואל טשעכאנאווסקי און יעקב שור (פּעטריקאווער 22) האבען בעקומען א גליית-שיין אויף א חודש.

סטאראסטא אלעקסי רזשעווסקי
עהרען-מיטגליד פון בעאמטען-פערבאנד

(א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם אלפּוילישען צוזאמענפאהר פון זעלבסטפערוואלטונגס-בעאמטע, איז עהרענבעכטען פארגעקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון בעאמטען-פערבאנד ביי דער זעלבסטפער-וואלטונג פון לאדזער פּאוויאט.

דערביי איז איינשטימיג אויסגעוועהלט געווארען אלס עהרענמיטגליד פונ'ם פערבאנד דער סטאראסטא פון לאדזער פּאוויאט ה' אלעקסי רזשעווסקי.

טויטער קערפּער פון אנ'אומבעקאנטער פרוי אויף די באהן-שינעס

(2) אויף דער באהן-ליניע לעם אנדזשעיעוו איז געפונען געווארען א טויטער קערפּער פון א פרוי, וואס איז איבערגעפאהרען דורך דער באהן. קיין דאקומענטען האט מען ביי דער דער'הרג'עטער נישט געפונען, אזוי אז מ'ווייסט נישט דערווייל ווער זי איז. מ'האט נאר דערווייל פעסטגעשטעלט, אז זי איז א לאדזער בעוואוינערין, א נידעריגע, מיט קורץ-געשוירענע טונקעל-בלאנדע האהר, בלויע אויגען, אנ'ערך 40 יאהר אלט. א קלייד טראגט זי א טונקעל גרינס און אויפ'ן קאפּ — 2 רויטע טיכלעך מיט געלע בלומען. די פּאוויאטאווע פּאליציי-קאמענדע בעט אלע, וועלכע ס'איז בעקאנט איהר נאמען, מיטצוטיילען וועגען דעם דער מאכט, פּיעטרקאווער 100 אדער טעלעפאניש. נומער 116,76.

לאדזשער שטאט-טעאטער

גאסטראלען פון דער ווילנער טרופּע

XVI יאר. 15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.

היינט, דינסטאג, ד. 16-טן יוני, 9 אוונט- ערשטע פייערליכע פרעמיערע

„שווארצע געטא"

(אלע גאטס קינדער האבן פליגל)

פון יודזשין אניעל. רעזשי: יעקב ראטבוים, דעקאראציעס און קאסטיומען—אנדזשעי פראנאשקא. נעגער-געזאנג – הענעך קאן.

עס נעמען אנטייל:

דזשים האריס	יעקב ווייסליץ
אלס יינגל	יוסף ווידעצקי
מרס האריס, זיין מוטער	יוכבד ווייסליץ
כאטשי, זיין שוועסטער .	נעמי נאטאן
דזשא	מיכאל קאץ
עללא דאוונער	מרים ארלעסקא
מיקי	מ. לעמבערגער
שארטי	מעלניק
אין דער קינדער-סצענע 1. בילד	יצחק דגים, דבורה ראזענבלום, שבתי בליאכער, אסתר גאלדענבערג

נעגערס און ווייסע. צווישן אנהויב און ענדע פון דער פיעסע פערלויפן 17 יאר.

א. סאמבערגס 1-טער אויפטריט אין „שיילאק"

מנחם רובינ'ס . . „200.000"

בעפאהר איהר פאהרט אויף ערהאלונג

קויפט אייז אייער קאסמעטיק נאר אין דער ערשטער רענאמירטער קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע

J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5
TELEFON 175-92

וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייעסטע

פערפומען, טואלעט-זייפען, קרעמען, פודערען, קעלנישע בלומען-וואסערן א. אז. וו.

בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.

פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

קראנקען-קאסע אויף פיעטרי-קאווער 17 ווערט רעמאנטירט

(2) פון 1-טען יולי ווערט אויף א חודש צייט געשלאסען צוליב'ן רעמאנט, די צווייטע לעטש-ניצע פון דער קראנקען-קאסע אויף פיעטריקאווער נומער 17.

די קראנקע וואס היילען זיך אין דער דאזיגער לעטשניצע, וועלען איבערוויזען ווערען טיילווייז אין דער לעטשניצע אויף קארלא גאס, און טיילווייז אויף באלוט.

נישטא קיין געלד אויף צו פערענדיגען די פאלקסשול

אויף ווידזעוו

(א) די ספעציעלע דעלעגאציע אין בעשטאנד פון פרעזעס פון שול-ראט ד"ר סקאלסקי און לאוו-ניק פאר קולטור און בילדונג פראפ. סמאליק, וועלכע איז געפאהרען קיין ווארשא זיך משתדל צו זיין מכוח א רעגירונגס-הלוואה כדי פערענדיגען דעם בנין פון דער פאלקס-שול אויף ראקיטשינער 43, נעכטען צוריקגעקומען מיט גארנישט. אין מיניסטע-ריום האט מען זיי געענטפערט, אז פון דעם מיליאן זל. בוי-קרעדיטען פאר שולען אין גאנץ פוילען זענען שוין אויסגעשעפט, און דערווייל איז נאך געלד אויף דעם צוועק נישטא.

א דער'הרג'עטע זקנה אין ראוו

(2) א פערבייפאהרענדיגער פוהרמאן האט נעכטען אויפ'ן שאסעי אלעקסאנדראוו-פאדעמביצע אנגעטראפען אויף א דער'הרג'עטע אלטע פרוי אין א ראוו. די אלטע, ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, איז די 82-יאהריגע וויקטאריא וואלטער פון ראוו-סקא 52. דערווייל איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען, צי זי האט זיך אליין. פאלענדיג דער'-הרג'עט, צי מען האט דא צו טון מיט א מארד.

ארעסטירט א יודישע פרוי

פאר וועלען אויסברענגען פאלשע פינפער זלאטעס

(2) נעכטען איז ארעסטירט געווארען די פרוי לאהה קארא פון סקלאדאווע 24 פארין וועלען לאָ-זען אין פערקעהר עטליכע פאלשע פינף-זלאטעדיגע. די אויספארשונג איז אין גאנג.

פאליטישער פראצעס

(2) ישראל שווארץ און מרים קאווערבוים זענען נעכטען געמשפט געווארען אלס בעשולדיגטע אין קאמוניסטישע טעטיגקייט. קאווערבוים איז פערא-ורטיילט געווארען אויף 6 חדשים טורמע, און שווארץ איז בעפרייט געווארען.

איינברוך-גנבה אין דער פיעט-ריקאווער יוד. שפאר-קאסע

(2) אין פיעטריקאוו האבען גנבים איינגע-בראכען די קאסע פון דער יודישער שפאר-קאסע. זיי האבען ארויסגע'גוב'עט 2970 זל. און עטליכע זילבערנע דאלערס. דעם פארטפעל וועקסלען הא-בען זיי נישט געטשעפעט. די גנבים האבען משמעות געארבייט אין הענדשקעס, ווארום זיי האבען נישט איבערגעלאזט קיין שום שפורען. לויט דער מיינונג פון דער פאליציי איז אבער די ארבייט א פאר-טאטשנע. און אויסגעפיהרט האבען זי „טאנדעט-ניקעס". דערווייל האט מען אין פיעטריקאוו, נאך אנ'אבלאווע ארעסטירט די צוויי בעקאנטע לאדזער גנבים: אנטאני פיאטראווסקי (פון דאברא 8) און סטעפאן קלושטשינסקי (סעימאווא 9). די אויספאר-שונג איז אין גאנג.

פון דוד-הערמאן-טעאטער

היינט — „דער נסיון" פון יעקב פרעגער. א פרעכטיגע מעשהלע וועגען א ליבע פון א שדרהס טאכטער מיט אנ'אָרים שניידערל. וועלכער גייט אויף קידוש השם, דער פערלדיג-דראמאטישער דיאַ-לאג פון דער לעגענדע די שיינע דעקאראציעס, און שפיל פון די שוישפילער מיט יוסף קאמען בראש, גיבען די פולע גאראנטיע פאר דעם דערפאלג פון „נסיון" וועלכער איז אינסצעניזירט און רעזשיסירט געווארן מייסטער דוד הערמאן.

די נעכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון לאדזער שטאט-ראט איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע צו פערטיילען די וואוינונגען אין די נייע הייזער אויף פאלעשיע. אין דער קאמיסיע זענען געוועהלט גע-ווארען די ראטמענער: האלענדערסקי, מילמאן, רוס, גאלאנסקי, אנדזשעיאק און עוואלד.

נאכדעם איז פעסטגעשטעלט געווארען דאס די דירה - געלד אין דייע וואוינונגען: פאר 1 שטוב מיט א קיך פון 35 ביז 45 זל. א חודש, אפהענגיג פונ'ם שטאק; פאר 2 שטובען מיט א קיך 65 זל. און פאר 3 שטובען מיט א קיך — 107 זל. א חודש.

אפגעשפארט עטליכע גראשען

איז פטור געווארען ביידע פיס...

(2) נעכטען אינדערפריה איז מיט'ן טראמוואי פון פאביאניץ קיין לאדז געפאהרען דער 7-יעהה-ריגער יונגעל משה'לע בראניצקי (פון פאביאניץ, זאמקאווא 52).

דאס יונגעל איז געפאהרען מיט'ן טראמוואי אהן א בילעט, און כדי אויסצומיידען א צוזאמענ-טרעפעניש מיט'ן קאנדוקטאר, האט ער זיך אנ-געטשעפעט אין די טרעפלעך.

אין א געוויסען מאמענט האט זיך דעם יונ-געל אויסגעוויזען, אז דער קאנדוקטאר קומט אן, איז ער תיכף אראונטערגעשפרונגען פון וואגאן... ער האט עס אבער געמאכט אויף אזא אומ-גליקליכען אופן, אז ער איז אראונטערגעפאלען אונ-טער די רעדער פון דעם אנשלוס-וואגאן און איז געבליבען אהן ביידע פיס.

אין א זעהר שווערען צושטאנד האט מען דאס קינד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

א פויערל — א חכם

האט אונטערגעצונדען זיין הויז און איז אריינגעפאלען

(2) אין דארף אלעכאוו הינטער לאדז, איז נעכ-טען אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע די פייערלע-שער האבען נאך עטליכע שעה שווערע ארבייט איינגעלאשען.

ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, איז די שרפה ענטשטאנען מחמת אונטערצינדונג, און דער שול'די-גער איגנאצי קאוואלסקי איז אריבערטראנספאר-טירט געווארען אין דער לאדזער טורמע. זיין זוירט-שאפט איז געווען אסעקורירט אויף אכט טויזענד זלאטעס, און אזוי ווי ער האט זיך געוואלט זעהען מיט'ן געלד האט ער געמאכט „בורא מאורי האש" כדי ס'זאל איהם זיין ליכטיגער צו זעהען...

איצט איז איהם גאר פינסטער פאר די אויגען.

טעלעגראמען

וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס אין ליטע

קאוונא, (יט"א) אין די וואהלען צום 17-טען ציוניסטישן קאנגרעס, האבען די ציוניסטען-סאציאליסטען בעקומען 2 מאנדאטען (2867 שטימען), די רעוויזיאניסטען - 2 (2712), אלגעמיינע ציוניסטען — 1 (1427), „התאחדות" — 1 מאנדאט (1211 שט.) מזרחי האט בעקומען 795 שטימען און איז געבליבען אהן א מאנדאט.

ד"ר גאטליב בעקומען א הויכע אויסצייכנונג

ווארשא, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האט דער רעגירונגס-קאמי-סאר יאראשעוויטש ביי א גרויסער פייערליכקייט דעקארירט דעם פארזיצער פון דער יודישער סעק-ציע ביים זשורנאליסטען סינדיקאט ד"ר גאטליב מיט'ן „אפיצירען קרייץ בעפרייאונג פון פוילען" די דאזיגע אויסצייכנונג האט ד"ר גאטליב בע-קומען פאר זיינע פובליציסטישע פערדינסטען.

געוואלדיגער שטורם אין ענגלאנד און אין עסטרייך

לאנדאן 15 (טאז) זונטאג אין אוונד איז אין ענגלאנד פארגעקומען א שטארקער שטורם און שלאגס-רעגען. אין פיסמינגהאם זענען פונ'ם שטורם איינגעפאלען פיל הייזער און פון פיל זענען אראפגעריסען געווארען די דעכער. איין מענש איז אומגעקומען און איבער 10 זענען פערוואונדעט געווארען. צוויי מענשען זענען דער'הרג'עט געווא-רען פון א דונער.

אנ'אויטא איז דורכ'ן שטורם-ווינט געטראגען געווארען 50 מעטער און איז אריינגעשליידערט געווארען אין א גרוב. אין א דערפעל האט זיך פון א בליץ אנגעצונדען די קירכע און איז פער-ברענט געווארען מיט 30 הייזער. אויף א פאר קילאמעטער האבען די שטראמען וואסער אפגע-שווענקט אלץ, וואס זיי האבען געטראפען אויפ'ן וועג.

ווינ, 15 (ספ. טעל.) צום דריטען מאל זייט עטליכע טעג האט ווין דורכגעמאכט שווערע אומוועטער קאטאסטראפען. נעכטען איז דא גע-פאלען א האגעל וועלכער האט געמאכט גרויסע שאדענס. אויף פיל גאסען האט דער האגעל אויס-געשלאגען אין די הייזער אלע שויבען. דער הא-געל איז אין מאנכע מאמענטען געווען אין דער גרויס פון וועלשענע ניס און האט פ"ל מענשען פערוואונדעט.

נאך דעם האגעל איז געקומען א קאטאסטרא-פאלער שטורם רעגען, די גאסען זענען געווען פערפלייצט מיט וואסער. די פייערלעשער הא-בען געמוזט איינמערווענירען. עס זענען בעשע-דיגט געווארען א סך הייזער.

עס איז אויך נישט אפגעגאנגען אהן א קרבן פון מענשען. אויף דער דאנוי האבען זיך געשיפט צוויי יונגע מענשען, ביידע זענען פון שטורם אריינגעווארפען געווארען אין וואסער. איינער פון זיי איז דערטרונקען געווארען און מען האט זיין טויטען קערפער נישט געקאנט ביז איצט ארויסגע-פינען.

געשטארבען דער לייטער פון דער מארשאלעק-וואך אין סיים

ווארשא, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מיט עטליכע טעג צוריק האט זיך געסמט דער לייטער פון דער מארשאלעק-וואך אין סיים קארפאווסקי. היינט איז ער געשטארבען.

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג דינסטאג דעם 16-טען יוני

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאק-ציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט"

— פון דעם זעלבען טאג. —

ביי גרויגעלבער הויטפארבונג

מאטעקייט פון די אויגען, איבעל-בעפינדונג, טרויעריגע געמיטס-שטימונג, שווערע חלומות און רעטזאם, איינגע-טען דורכגאנג ניכטערנהייט פריהמארגען א גלאז נאטיר-ליך בוטערוואסער FRANCISZKA JÓZEFA צו טרינקען. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטייקען.

אמעריקאנער יוד לאזט איבער 2.000 דאלאר

פאר א יודישער קהלה אין וואהלין

טשיקאגא, (יט"א) דער נישט-לאנג פער-שטארבענער יודישער סוחר יעקב גערשמאן האט אין זיין צוואה פערשריבען 2000 דאלאר אויף בויען א מקווה אין זיין היים-שטעטעל בארארדיטש (וואהלין)

נייע בעשטימונגען אויף רעגירונגס-אמטען

ווארשא, 15 (טעלעפאניש). אין צוזאמענהאנג מיט דעם וואס מארשאל פילסודסקי קומט צוריק צופאהרען פון ווילנע איז ווידער געווארען אקטועל די פראגע וועגען דער בעשטימונג פון דעם ערשטען וויצע-קריגס-מיניסטער. אויף דעם דאזיגען אמט ווערען אנגערופען א רייהע נעמען צווישען זיי אמ-שטארקסטען — דער נאמען פון גענעראל סלאוואי סקלאדקאווסקי. איינס איז אבער שוין קלאר אויף זיכער, אז דער ביז-איצטיגער וויצע-קריגס-מיניס-טער גענעראל קאנאזשעווסקי וועט בעשטימט ווערען אלס אינספעקטאר פון די מיליטערישע כוחות.

ווארשא, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) דער נאוואגרודקער וואיעוואדע ראטש קאוויטש, סאל בעשטימט ווערען אלס וואיעוואדע אין ווילנע.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 16 יוני

12,05 צייט-סיגנאל. 1,15 גראמאפאנמוזיק. 1,25 טאגעפראגראם. 4,00 הפסקה. 4,47 גראַ-מאפאנמוזיק. 4,50 קאמוניקאטען פאר פישער און שיפער. 5,10 פארטראג. 5,25 פעליעטאן. 5,35 גראמאפאנמוזיק. 6.00 פארטראג. 7,00 פאפולערער סימפאנישער קאנצערט. 7.20 פער-שידענעס. 7,30 גראמאפאנמוזיק. 7.50 פאר-טראג. 8,00 קאמוניקאטען פון דער לאדזער האנ-דעלס קאמער. 8,10 ראדיא-טאגבעריכט. 9,15 פאפולערער קאנצערט. 9,30 „ליטעראַרישער פערטעל שעה". 9,45 פארטראג. 10,50 קאנ-צערט. 12.00 קאמוניקאטען.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 55 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער ליבער פאטער נ"ע

יצחק סענדער

(סטארשע פעלדשער)

די ל:יה קומט פאר היינט, דינסטאג 3 נאכמ. פון טרויער-הויז פאמארסקא 14 וועגן וואס עס טיילן מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

ווי אזוי מען האט געפייערט דעם 1. מאי אין פאלעסטינע

צום ערשטען מאל האבען זיך אין דעם אַרבייטער יום־טוב בעטייליגט אויך אַראבישע ארבייטער. — מען האַלט אויך רעדעס אויף אַראַביש און מען לעזט פאר א ליד צום ערשטען מאל אויף אַראַביש. — אויך אַראַבישע פרויען זענען געקומען צום יום־טוב

דער ערשטער מאַי איז געפייערט געוואָרען איבער גאַנץ פאַלעסטינע אין אַ ברייטען פערנעהם. קיין דעמאָנסטראַציעס זענען נישט געווען, די שטימונג איז געווען אַ יום־טוב'דיגע, עס איז אַ יום־טוב. עס זענען אָפּגעהאַלטען געוואָרען גרויסע מיטינגען אין אַלע שטעט און דערפער. עס איז נישט געווען קיין איין פונקט אין לאַנד, וואו עס איז נישט פאַרגעקומען קיין מאַי־פייערונג.

איך וויל דאָ דערמאָנען די קאָלאָניע באַר־טוביה. אין די פאַגראָמען פון אויגוסט, 1929, איז זי אינגאנצען רואינירט געוואָרען, און פאַראַ־יאָהרען מאַי איז זי נאָך געווען פערלאָזען און פוסט. היינטיגען יאָהר אָבער האָבען דאָ געפייערט דעם 1־טען מאַי די נייע אַרבייטער, וועלכע האָבען זיך דאָ בעזעצט. מעהרסטענס זענען דאָס געוועזענע מיטגלידער פון יודישען לעגיאָן. אַ גרויסער טייל פון זיי אַמעריקאַנער. דאָס איז פיללייכט אין אַלגעמיין דאָס ערשטע מאָל אין די פאַר צוועלף יאָהר, וואָס די קאָלאָניע עקזיסטירט, אַז עס ווערט אין איהר געפייערט דער ערשטער מאַי, ווייל קיין יו־דישע אַרבייטער זענען אין איהר כמעט קיינמאָל נישט געווען. איצט איז דאָס אַן אַרבייטער קאָ־לאָניע. די פריהערדיגע קאָלאָניסטען האָבען זי פערלאָזט.

עס איז געווען אויך דער יום־טוב פון דער בע־נייאונג פון דער קאָלאָניע, נאָכ'ן חורבן, וואָס זי האָט געליטען.

ווי געזאָגט, זענען געווען פייערונגען אין גאַנ־צען לאַנד ,קאָנצערטען, אַרבייטער־ספּאָרט און „בשפים", — דאָס הייסט, אווענטען מיט אַ קינסט־לערישען פּראָגראַם, — זענען איינגעאָרדענט גע־וואָרען אין דעם אָווענט פון ערב דעם ערשטען מאַי און נאָך דעם ערשטען מאַי, וואָס איז היי־יאָהר אויסגעפאַלען אין פרייטאָג, אַזוי, אַז מען האָט געקענט אַריינכאַפּען דעם שבת אויך.

אין תל־אביב זענען אָפּגעשטעלט געוואָרען די אויטאָבוסען אויף אַ האַלבער שטונדע, נאָך מי־טאָג, לכבוד דעם ערשטען מאַי. דאָס איז געווען אין דער צייט, ווען עס האָט זיך אָנגעהויבען דער אַרבייטער־מיטינג.

(פון אונזער קארעספאנדענט)

אַנ'אינטערעסאַנטע ערשיינונג איז געווען אין חיפה. צוזאַמען מיט די יודישע אַרבייטער האָבען היינטיגען יאָהר זיך בעטייליגט אין דער מאַי־פייערונג צום ערשטען מאָל די אַראַבישע אָרגאַניזירטע אַרבייטער. דאָס איז דאָס ערשטע מאָל, וואָס הונ־דערטער אַראַבישע אַרבייטער זענען געקומען צו אַנ'אַרבייטער יום־טוב אין יודישען אַמפי־טעאַטער לעבען חיפה'ער אַרבייטער־ראַט. דער סעקרעטאַר פון די אַרבייטער, אבא חושי, האָט געהאַלטען זיין רעדע אין 2 שפּראַכען, העברעאיש און אַראַביש.

דאַן האָט אויך גערעדט דער סעקרעטאַר פון אַראַבישען אַרבייטער־קלוב פיליפּ האַסון, ער האָט דערמאָהנט די אויגוסט־פאַגראָמען און די געפאַלענע פון ביידע פעלקער, וועלכע זענען געווען קרבנות פון אַנ'אַרבייטער־פיינדליכע העצע. און ער האָט גע־רופען צו אייביגקייט צווישען יודישע און אַראַבישע אַרבייטער. דער אַראַבישער סעקרעטאַר פון די באַהן־אַרבייטער האָט דעקלאַמירט אַנ'אַראַבישע ליד וואָס ער אַליין האָט פערפאַסט לכבוד דעם ערשטען מאַי. אין נאָמען פון דער עקזעקוטיווע פון דער „הסתדרות" (פאַלעסטינער אַרבייטער־אָרגאַניזאַציע) האָט גערעדט גענאָסע רעמעז. צווישען אַנדערעס האָט ער בעטאָנט די וויכטיגקייט פון דער דער־נעהנטערונג צווישען יודישע און אַראַבישע ארביי־טער אויף דעם גרונד פון פאָלקאָמענער פערשטענ־דיגונג.

אַנ'אויסערגעוועהנליכער פאַקט איז דאָס, וואָס די אַראַבישע אַרבייטער זענען געקומען צום מיטינג צוזאַמען מיט זייערע פרויען, דאָס איז פיללייכט, דאָס ערשטע מאָל אין דער געשיכטע פון דער אַר־בייטער־בעוועגונג אין די מזרח־לענדער אַז אַראַבי־שע אַרבייטער־פרויען זאָלען זיך בעטייליגען אין אַ מיטינג צוזאַמען מיט מענער און מיט אַרבייטער פון אַנ'אַנדער פאָלק, עס זענען געקומען סיי קריסט ליכע אַרבייטער־פרויען און סיי מאַכמעדאַנישע, לויט דעם מאַכמעדאַנישען מנהג טראָגען די פרויען שלייערס אויפ'ן געזיכט, זענען זיי טאַקע געקומען צו דער מאַי־פייערונג מיט פערהילטע געזיכטער.

דערביי איז אויך פאָרגעקומען אַ מאָהדנער פאַל דער אַראַבישער פאַבריקאַנט פון דער סיגאַרעטען פאַבריק „סאַלים באַצאַר חורי" איז געקומען צום מיטינג צוזאַמען מיט זיינע דרייסיג אַרבייטער. ער האָט זיינע אַרבייטער בעצאָהלט פאַר דעם טאָג אַר בייט, כאָטש זיי האָבען נישט געאַרבייט. עס איז שווער צו זאָגען וואָס עס האָט איהם געבראַכט צו אַזאַ האַנדלונג. מעגליך, אַז ער וויל מיט דעם רעק־לאַמירען זיינע סיגאַרעטס. אָבער אויך דאָס איז קיין בייז נישט.

היינטיגען מאַי איז דער צעהנטער יאָהרצייט פון דעם טראַגיש־אומגעקומענעם גרויסען העברעאי־שען שריפטשטעלער יוסף חיים ברענער. ער איז אומגעקומען דעם 2־טען מאי אין דעם פאָגראָם אין יפו, אין יאָהר 1921, די אַרבייטער פון פאַלעסטינא דערמאָהנען יעדען ערשטע מאַי דעם נאָמען פון זיי־ער גרויסען שריפטשטעלער מיט טיפען טרויער.

י. ש—ן.

—·—=:)(:=—·—

א ניי - בוך פון מארשאל פילסודסקי

וו א ר ש א, 16 (טעלעפאָניש) היינט דינ־סטאָג ערשיינט א ניי בוך פון מארשאל פילסודסקי א. נ. „אויסבעסערונגען פון דער געשיכטע".

דער מארשאל בעספּט אין זיין בוך אויס אלע אונפּינקטליכקייטען וועגען זיין טעטיגקייט און די מאָטיוען פון זיין טעטיגקייט, וואָס גע־פינען זיך אין די ארויסגעגעבענע ביכער פון דא־שינסקי'ן און קילינסקין.

בריאן האפט, אז ער וועט איינשטעלען שלום

פ א ר י ז, 15. (ספּ. טעל.) אין גורדאָן האָט בריאן געהאַלטען אַ פּאָליטישע רעדע. אָפּשאַצענדיג די איצטיגע פּאָליטישע לאַגע אין דער וועלט, האָט ער אויסגעדריקט די זיכערקייט, אַז איהם וועט געלונגען צו ליגדערען די פּאָליטישע סכסוכים, וואָס זענען נאָך נישט געלעזט. די דאָזיגע זיכערקייט האָט איהם אוב בעוואויגען נישט צו פערלאָזען זיין אמט.

סטאלין מיט מוסאלינין

זאלען זיך בעגעגענען אין איטאליען

פ א ר י ז, (ספּ. טעל.) אין די קרייזען פון דער רוסישער עמיגראַציע אין פאַריז איז דער־האַלטען געוואָרען אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז צווישען דעם סאָוויעטישען געזאַנדטען אין רוים און דעם איטאַליענישען אויסערן־מיניסטער איז פאָרגעקומען אַ פערטרויערליכע קאָנפערענץ וועגען בעגעגעניש פון מוסאָלינין מיט סטאַלינען.

סטאַלין זאָל אַרויספאָהרען אויף דער סאָוו־יעטישער פּאַנצער־שיף „קראַסנאַיאַ אוקראַאינאַ" קיין איטאַליען, די ידיעה איז נאָך פון ערגיץ נישט בעשטעטיגט געוואָרען.

וואהלען צום ציון. קאנגרעס

פ אַ ר י ז, (יט"א) פון טוניס טיילט מען מיט, אַז אַלס דעלעגאַט פון די טוניסער ציוניסטען צום 17־טען קאָנגרעס איז געוועהלט געוואָרען אַ רעוויזיאָניסט.

ק אַ י ר אָ, (יט"א) די עגיפּטישע ציוניסטען ווע־לען אויפ'ן ציוניסטישען קאָנגרעס זיין רעפּרעזענ־טירט דורך אַ פאָרשטעהער פון רעוויזיאָניסטען.

ז ש ע נ ע ו ו ע, (יט"א) אַלס דעלעגאַט פון די שווייצערישע ציוניסטען צום 17־טען ציוניסטישען קאָנגרעס איז אויסגעוועהלט געוואָ־ען אַדוו. מאַרקוס קאָהן (מזרחי), וועלכער האָט קאַנדידירט מצד דעם „מזרחי" און די אַלגעמיינע ציוניסטען.

Dr. med. H.
Wołkowyski
4 צעגעלניאַנא 4
פ ע ר ר יי ז ט

Dr. Z. Rakowski
פאר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטע
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן
אין דעמשניצע וגערושער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערמעגליכט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט
בייטאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.
א פערהיטונגס־שטעל אונטער דער ליטונג פון דאָקטוירים־ ספּעציאַליסטען.

שחיטה־סקאנדאל אין אלקעניק

אַ גרויסע סענסאַציע און געוואַלדיגע אויפרע־גונג האָט אין אַלקעניק אַרויסגערופען די מעשה מיט דעם היגען שוחט און קצבים וואָס האָבען אַלע בשותפות בדיל חדל געשטעלט די היגע קהלה. אין שטעטעל קאָכט איצט ווי אין אַ קעסעל. אַלקעני־קער יודען האָבען אַוועקגעלייגט אַלע דאגות אָן אַ זייט(זאָגאַר דאָס, וואָס צוליב די לעצטע קעלטען זענען פערפרוירען געוואָרען די אוגערקעס אין די גערטנער) און אומעטום, וואו מ'געהט און מ'שטעהט איז די איינציגע טעמע דער שחיטה־סקאַנדאַל.

ווי אַזוי האָט מען זיך דערוואוסט דערפון? גאַנץ פּשוט: זינט די קהלה האָט איבערגענומען די שחיטה־קאַראָבקע און איהר רשות פלעגט זי דעקען אַלע איהרע הצטרכות'ן פון דער „קאָראָב־קע" און ס'פלעגט נאָך בלייבען עטליכע גילדען אין קאַסע. אָבער שוין אַ פּאָר יאָהר ווי די הכנסה פון דער שחיטה־קאָראָבקע פלעגט אַלץ ווערען קלענער און מיט יעדען חודש אַלץ ווענינער... פערשטעהט זיך, אַז מ'האָט דאָס געפּרובט פער־ענטפערן מיט'ן וואַקסענדען עקאָנאָמישען קריזיס אין שטעטעל, ס'הייסט, אַז דער עולם עסט קיין פלייש נישט... אָבער ווען די הכנסות זענען דער־גאַנגען ביז צו אַ לעכערליכען מינימום, אַזוי אַז די קהלה האָט שוין נישט געהאַט מיט וואָס צו בעצאָהלען די אַדמיניסטראַציע און דעם רב, האָט מען זיך גענומען גריבלען האָבען די קצבים ווי־דער געהאַט אַנ'אָנגעגרייטען פערטיגען תירוץ — וואָסי? מען פיהרט אַריין בשר חוץ פון איישישאָק פון דער דערבייאיגער קאָלאָניע רעקשנע א. א. וו. און האָבען אַזוי פיל זיך, בעקלאָגט נעבעך, ביז זיי האָבען אפילו אויסגעפּועלט, אז די קהלה האָט אַרויסגעגעבען אַ תקנה בחרם ואיסור, אַז פאַר יעדע אַריינגעפיהרטע פלייש מוז אָפּגעצאָהלט ווע־רען אַגעוויסע סומע קאָראָבקע־אָפּצאָהל אין דער קהלה. און אַז דאָס לעצטע מיטעל האָט אויך ווייזט אויס ,געהאָלפען, ווי אַ טויטען באַנקעס.... און פאַכמענער אין דער קהלה האָבען פערזיכערט, אַז ביי דער „שלעכטער צייט" און אַפילו נאָכ'ן אַריינפיהרען פלייש קען נישט מעגליך זיין, אַז ס'זאָל דאָ זיין אזא קליינע שחיטה אין אַלקעניק, — האָט מען זיך גענומען ערנסט זוכען ביז.... ביז... די קצבים האָבען זיך ביים רב מודה גע־ווען, אַז שוין 3 יאָהר ווי דער שוחט האָט געקוילעט כמעט אָהן קהלה־קאָראָבקע...

דער „פוילישער שטערן"

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט־קריג

(19

—בראַיאַן מאָוובעריי האָט נישט גערעדט פער־שטעלט, און האָט מיר גאַנץ קלאָר געגעבען צו פער־שטעהן, אַז איך זאָל נאָר עמיצען אַ פּיפּס טון אַ וואָרט וועגען דעם, וואָס איך האָב געזעהען אין מעץ, וועט מען מיך תיכף מסר'ן, אַז איך בין אַ שפּיאָנקע, און די ענגלישע מאַכט וועט מיך תיכף אַרעסטירען.

פריינד מייגער — האָט די טענצעריז פאָרטגע־זעצט — איך האָב נישט געהאַט קיין ברירה: איך בין נישט קיין דייטשקע און נישט קיין ענגלענ־דערין, איך בין אַ יודיש מיידעל פון פוילען... איך האָב איבערגעגעבענע פריינד סיי אין דייטש־לאַנד און סיי אין ענגלאַנד... זייערע מחלוקת'ן צווי־שען זיך אינטערעסירען מיך נישט... איך האָב דער־ווייבער בעשלאָסען צו שווייגען, און נאָכגעבען די אומשטענדען.

דערנאָך האָב איך פּלוצים בעקומען אַ בריף פונ'ם גראַף פּלעטענבאַך, דעם קרוינפּרינצ'ס אַדיוּ־טאַנט... דער בריף איז געווען אונטערגעשריבען מיט אַנ'אויסגעטראַכטען נאָמען, אָבער איך האָב דערקענט דעם כתב... דער גראַף האָט געבעטען, אין נאָמען פון אונזער „געמיינזאַמען פריינד" איך זאָל איהם איבערגעבען איינעם מאַרטימער'ן זיינעם אַנ'אַנפערטרויעטען, די מתנה וואָס איך האָב בע־קומען פון עריק'ן... די בקשה, האָט ער מיר דער־קלערט אין בריף, איז אַ רעזולטאַט פון זעהר אַ וויכטיגען ענין...

איך האָב אויף דעם בריף נישט געענטפערט, הגם ער האָט מיר אָנגעוויזען דעם אַדרעס פון זיין קאָרעספּאָנדענט אין דער שווייץ.

איך האָב ביי זיך פעסט בעשלאָסען קיינעם נישט צוריקצוגעבען דעם „פוילישען שטערן".

חוץ, אין פינף טאָג שפּעטער, האָט זיך צו מיר געמאָלדען מאַרטימער. האָב איך איהם דערקלערט, אַז דער „שטערן" געהערט מיר. און, אַז איך וועל זיך מיט איהם בשום אופן נישט שיידען.

מאַרטימער האָט מיר דאַן ערקלערט, אַז די דייטשע און די עסטרייכיש־אונגאַרישע מאַכט האָט בעשלאָסען צו ערקלערען פוילען פאַר אַ זעלבסט־שטענדיגע מלוכה און צו אַרויסזעצען אויפ'ן טראָן איינעם פון די עסטרייכישע ערץ־הערצאָג'ן... דער „פוילישער שטערן" איז דעריבער נויטיג צום אַ־דורכצופיהרען די קאָראָנאַציע־פייערליכקייטען...

איך האָב אָבער אויסגעצייכענט געוואוסט, וואָס עס קאָן מיט זיך פאָרשטעלען אַזאַ דייטש־עסטריי־כיש פוילען!..

קומענדיג אין ענגלאַנד בין איך אַריין אין אַ קאָנטאַקט מיט אַ געהיימער פוילישער אָרגאַניזאַציע: דער איבערהאַבער פון אָט דער קרעטשמע איז טאַקע איינער פון דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע...

מאַרטימער האָט זיך בתנם בעמיהט מיך צו איבערצייגען, און אויסקגעהענדיג פון מיר מיט לעדיגע הענד, האָט ער אָבער נישט אויפגעגעבען די האָפנונג: פיר מאָל האָט ער זיך בעמיהט אַרויס־צוקריגען פון מיר דעם „פוילישען שטערן": צוויי מאָל האָט ער בשתיקה אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין די צימערען פון האָטעל „בינעוויא", וואו איך האָב געוואוינט — בעת איך בין געווען פערנומען אויף דער ביהנע, האָבען זיך אומבעקאַנטע גנבים אַריינגעקריגען אין מיין גאַרדעראָב, און אַלץ דאָרט איבערגעדרעהט מיט'ן קאָפּ אַראָפּ און מיט די פיס אַרויף.

לסוף האָט מען מיך ערב דעם מאָרד פון דעם אַלטען קווייטמאַן, נעבעך, צוגעשטיקט צו דער וואַנד. עטליכע מענשען האָבען מיך דאַן געוואָלט צורעכט מאַכען, נאָר צום גליק איז בעצייטענס אָנגעקומען דער שאָפער, און איך האָב זיך אַרויסגעראַטעוועט פון זייערע הענד.

דער דאָזיגער פאַל האָט אָבער מיך שטאַרק איבערגעשראָקען...

איך האָב שטענדיג געטראָגען דעם „שטערן" מיט זיך, און איך האָב געפיהלט, אַז מאַרטימער וועט זיך פאַר קיין שום עוואַליטעט נישט אָפּשטע־לען, כדי צו אַוועקרויבען איהם ביי מיר.

דאָס איז געווען די סיבה, וואָס איך האָב בע־שלאָסען איבערצורייסען דעם קאָנטראַקט מיט'ן טע־טער „פּאַלאַס" און צו ענטלויפען אַהער.

מאַרטימער האָט זיך אָבער אָנגעשמויסען, וואָס איך האָב בדעה צו טון.

מיט עטליכע שעה פאַר'ן מאָרד איז ער געקומען אין טעאַטער, און מיך געוואָרענט איך זאָל זיך נישט פּרובען אויסבעהאַלטען פון זיי.

איך וועל קיינמאָל נישט פערגעסען דאָס, וואָס ער האָט מיר דאַן געזאָגט:

— „איך האָב געדולד צו וואַרטען, ווייל איך וועל מיר מיינס סיווי דערגרייכען, איך פּועל שטענ־דיג, אַלץ וואָס איך וויל, אויב אָבער איהר וועט אַרויסטרעטען מיט מיר אין אַנ'אָפענעם קאַמף, טא זייט זשע וויסען, אַז איהר וועט מיאוס אָפּשניידען".

ביים דערמאָהנען זיך די דאָזיגע ווערטער, איז גור־על־דין אַ ווילע געבליבען שווייגען, און פער־שטעלט זיך די אויגען מיט די הענד.

— איהר מיינט, אַז מאַרטימער האָט עס דערי־הרג'עט קווייטמאַנען? — האָט האַרי שטיל אַ פרעג געטון.

די יונגע פרוי האָט מיד אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ:

— ער, אָדער זיין שותפיטע...

— פאַרוואָס זשע האָט איהר נישט בעהאַלטען דעם „שטערן" אין אַ סעיף פון עפּעס אַ סאַלידער באַנק?... למאַי האָט איהר איהם אַנפערטרויעט אַ מענשען, וועלכען איהר האָט נישט געקאָנט?

— פריינד מייגער, — האָט געענטפערט די טענצערין — איך בין געווען אַזוי איבערגעשראָקען, אַז איך האָב אַליין נישט געוואוסט, וואָס איך גע־דאַ טון... מאַרטימער ווייסט אַלץ... און זעהט אַלץ... און דאָ האָט זיך מיר די אומזיכערטע בעגעגעניש מיט דער טאָכטער פון מיין אַלטען פריינד אויסגע־וויזען, ווי אַנ'אויסלייזונג פון הימעל אַראָפּ...

איך האָב געוואוסט, אַז כל זמן איך טראָג דעם „פוילישען שטערן" מיט זיך, איז מיין לעבען תמיד איינגעשטעלט...

ערשט היינט אינדערפריה האָב איך זיך דער־וואוסט וועגען דעם מאָרד, און איך האָב פערשטאַ־נען ווי ווייט אומפאָרזיכטיג איך בין געווען: איך האָב געדאַרפט שכל האָבען, אַז פריילין קווייטמאַן איז בעקאַנט מיט מאַרטימער'ן...

— פריילין קווייטמאַן מיט מאַרטימער'ן? — האָט זיך האַרי פערוואונדערט.

— זעלבסטפערשטענדליך. — האָט נור־על־דין געענטפערט — איך אַליין...

איהר פּנים האָט זיך פּלוצים פערקרימט פון פּאַנישער שרעק, און זי האָט פערענדיגט.

— געוויג... איך האָב זיך שוין אַזוי אַ צופיל אַרויסגערעדט...

(פאָרטזעצונג קומט).

פערפאָלגונגען פון ציוניסטען אין ראַטען-פערבאַנד

מעמאָריאַל דורכגעלייענט אויף דער קאָנפערענץ פון יודישע לאַנדווירטשאַפטליכע אַרב. אין א"י

ירושלים (י.ט.א.) אין תל-אביב איז פאַרגעקומען א קאָנפערענץ פוג'ם יודישען פעראיין פון לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבייטער אין א"י. די לעצטע קאָנפערענץ פון פעראיין איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין יאָהר 1926.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָנפערענץ האָט די אויסלענדישע דעלעגאַציע פון דער רוסישער ציוניסטיש-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי פערעפענטליכט א מעמאָריאַל, אין וועלכען די דעלעגאַציע ווייזט אָן אויפ'ן טראַגישען מצב פון טויזענדער מיטגלידער פון דער פּאַרטיי אין ראַטען-פערבאַנד, וועלכע געפינען זיך אין די תפיסות און אויף פערשיקונג אין די ווייטסטע געגענדען פון סיביר און צענטראַל-אזיען. די מחברים פון מעמאָריאַל רעכענען אויס א גאַנצע רייה פון זעהר שרייענדע פאַלען פון פּאָליטישע פערפאָלגונגען, וועלכע עס ווערען אָנגעווענדעט לגבי די ציוניסטען-סאָציאַליסטען אין ראַטען-פערבאַנד. די ציוניסטען, בפרט די ציוניסטען-סאָציאַליסטען ווערען גע'רודפ'ט אלס „פּאָליטישע פערברעכער". אין די קאָנצענטראַציאָנס-לאַגערן לעבען זיי דורך די שרעקליכסטע מאָראַלישע און פיזישע עגוים און פייניגונגען. מיט דער גרעסטער אכזריות'דיגקייט ווערען די אַרעסטירטע ציוניסטען געפּייניגט אין א. ג. „מינוס", וועלכער געפינט זיך צענטראַל-אזיען און וועלכער דינט אלס קאָנצענטראַציע-לאַגער פאַר „פּאָליטישע פערברעכער", וועלכע ווערען געבראַכט פון די דורך יודען בעוואוינטע אינדוסטריעלע געגענדען.

אין מעמאָריאַל ווערען אָנגעגעבען הונדערטער פאַמיליע-נעמען פון גע'רודפ'טע, ווי אויך א גרויסע צאָל פון גלויבענסווערטיגע קאָפּיעס פון דאָקומענטען און בריף, וועלכע בעשרייבען די ענוים-קשים פון די געפּייניגטע יודען אין ראַטען-פערבאַנד, וועמענס אייציגער חטא איז, וואָס זיי גלויבען אין ציוניסטיש-סאָציאַליסטישען אידעאַל.

דער מעמאָריאַל איז איבערגעלייענט געוואָרען אויף דער קאָנפערענץ פון דעם א"י-פעראיין פון יודישע לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבייטער. די קאָנפערענץ האָט בעשלאָסען אויסצודריקען אין נאָמען פון יודישע פעלד-אַרבייטער אין א"י מיטלייד און אנערקענונג די גע'רודפ'טע אַרעסטירטע חברים אין ראַטען-פערבאַנד. די רעזאָלוציע צו בעגריסען די דערגרייכונגען פון קאָלעקטיוויזאַציע אין רוסלאַנד, וועלכע די לינקע פועלי-ציון האָבען פאָרגעלייגט, איז כמעט איינשטימיג געוואָרען אָבגעוואָרפען. די קאָנפערענץ האָט אויסגעוועהלט א ראַט פאַר יודישער לאַנדווירטשאַפט פון 29 פערזאָן, צווישען וועלכע עס געפינען זיך 23 מיטגלידער פון הסתדרות, 2 – השומר הצעיר און 2 פועלי-ציון.

טשעכישער לעגיאָנער בעשולדיגט אין ערמאָרדען 7 יודען

פּראַג, (יט"א) די טעג איז אין פּשעשאָוו (מזרח סלאָוואַקאי) פאָרגעקומען די געריכטס-פערהאַנדלונגען געגען דעם ג. טשעכישען לעגיאָנער ס. האָראַק, וועמען דער בעשולדיגונגס-אַקט האָט פאָרגעוואָרפען, אַז אין יאָהר 1919 האָט ער ערמאָרדעט 7 יודען. דעם מאָרד האָט האָראַק אויסגעפיהרט בעת דעם בירגער-קריג אין סלאָוואַקאי, ווען די טשעכישע מיליטער האָט פערנומען דאָס דאָרף וועלקי וויטעל, דעם 11-טען יוני 1919. די יודישע איינוואוינער פון דאָרף בנימין, שמעון, ווילהעלם און אלאדאר שלייכער ווי אויך יוסף, אַרטור און וויקטאָר לעוואָקאָוויטש זענען אין א געוויסען טאָג געוואָרען אַרעסטירט אונטער דער בעשולדיגונג, דאָס זיי פערנעמען זיך מכלומרשט מיט שפּיאָנאַזש לטובת אונגאַרן און לויט א בעפעל פון דעם לעגיאָנער האָראַק זענען זיי געוואָרען ערשאָסען. די אויספיהרער פון אורטייל פון נישט-עקזיסטירענדען פעלד-געריכט האָבען ביי די קרבנות צוראַבירט 40.000 קראָן מזומן און פיל ווערטפולע חפצים.

ערשט 14 חדשים נאָכ'ן מאָרד האָט דער מיליטערישער פּראָקוראָר אָנגעקלאָגט אין געריכט אַלע טיילנעמער פון דער מיליטערישער אָפּטיילונג פאַר נישט אָנווענדען לגבי די אַרעסטירטע פּראָוויזאָרישען אַרעסט און אויספיהרען א מאָרד. די געריכטס-פערהאַנדלונגען אין מיליטערישען געריכט האָט סך-הכל געדויערט 5 מינוט. יעדער פון די אָנגעקלאָגטע איז פערמשפּט געוואָרען צו איין יאָהר אַרעסט. האָראַק איז בעפרייט געוואָרען פון פאָרוואורף, אַז ער האָט מיסגעברויכט מיט זיין מאַכט. דער פּראָקוראָר האָט געגען דעם אורטייל אַפּעלירט. האָראַק איז אָבער איגצווישען אנטלאָפען קיין אויסלאַנד. לויט אַנ'אורטייל פון דער צווייטער אינסטאַנץ האָט די אלמנה פליישער בעקומען אַנ'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 10.000 קראָן פאַר דאָס ערמאָרדען איהר מאַן און דריי זין אויך פאַר דאָס קאָנפיסקירטע פערמעגען.

מיט א קורצע צייט צוריק איז האָראַק צוריקגעקומען פון אויסלאַנד זייענדיג איבערצייגט, אַז די רציחה, וואָס ער איז בעגאַנגען מיט 12 יאָהר צוריק איז שוין פערגעסען געוואָרען. ער איז אָבער לויט א פעראָרדנונג פון דער געריכטס-מאַכט געוואָרען אַרעסטירט. זיין פּראָצעס וועט דאָס מאָל בעטראַכט ווערען נישט דורך א מיליטערישען געריכט נאָר א ציוויל-געריכט אין פּשעשאָוו.

פּאַלעסטינא פּאַוויליאָן
אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אויסשטעלונג

(ענדע פון דער 3. זייט).

ארץ ישראל. אַ שעהנער קאַבינעט פון עוקאַליפּטוס האָלץ פערנעהמט אַ בעזונדער אָרט.

אַלעס איז דאָ מיט אַ בעזונדער געשיכטע.

דאָס האָלץ. די עוקאַליפּטוס בוימער זענען אין 1870 געבראַכט געוואָרען צום ערשטען מאָל קיין ארץ-ישראל, 20 יאָהר האָט מען פּרובירט און צום סוף האָט עס געגעבען גלענצענדע רעזולטאַטען. מען מאַכט איצט זעהר שעהנע מעבעל און נישט טייער. די ערשטע בעשטעלונג האָט אין פּאַוויליאָן געמאַכט טאַקע אַ נישט-יוד...

די טעפּיכער אויפ'ן וואַנד? — דאָס מאַכען בוכאַרער יודען. דער מאָדעל? — לויט אַ מאָזאַיק, פון אַלטע שטיינער פון אַ אויסגעגראָבענע שוהל אין בית אולפא נאָך פון די רוימישע צייטען.

*

נאָר אָט איז דער גרויסער זאַל דער האַל פון ציפערען און דיאַגראַמען, פון בילדער און רעזולטאַטען פון דער גרויסער יודישער אַרבייט אין ארץ-ישראל, ציפער'ען פון דער צאָהל דונאַם צוקער-ערד, ציפער'ען פון די טויזענדער מעטער קאַנאַליזאַציע רעהרען און מעטערס אויסגעגראָבענע ברונעמס פערשידענע פּראָבען פון דער ארץ-ישראל ערד, בילדער פון דער יודישער לאַנד-ווירטשאַפט פון די פערשידענע קאָלאָניעס, בולטע פערגלייכען פון די יודישע דערגרייכונגען, רעזולטאַטען פון יודישער פּראַצע, און יודיש געלד. בילדער פון בליהענדע אָראַנזשען פּלאַנטאַציעס, בילדער פון דער יודישער שולע, פון דער גרויסער יודישער ערציהונגס אַרבייט פון דער וויכטיגער יודישער געזונדהייטס-אַרבייט! — אַ זאַל פון שלאָגענדע בעווייזען פון דער יודישער אַקטיוויטעט, און מיט וואָס איז דאָס דערגרייכט געוואָרען? —

דיאַגראַמען און בילדער ווייזען אויף, דאָס מיט דעם קרן היסוד און קרן קימת פושקע, מיט דער הילף פון באַראָן עדמונד ראָטשילד, מיט דער מיטווירקונג פון די יודישע קאָלאָניזאַציאָנס-אָרגאַניזאַציעס און דער עיקר — מיט דעם גרויסען גלויבען און איבערמענשליכען אָפּפער-ווילינקייט פונ'ם יודישען בויער, אויף דאָס איז אילוסטרירט, איך האָב עס ספּעציעל אָבסערווירט אַ גלח איז גראַדע געשטאַנען און געקוקט אויף די סעריעס פאָטאָגראַפיעס, דאָס ערשטע בילד: די געגענד איז אַ גרויסער זומפּ און בופלען שווימען אַרום אין וואַסער. צווייטע בילד: — חלוצים גראָבען אַ קאַנאַל אין זומפּ אין זון און שוויס. דער גלח קוקט אויף אַ דריטער פאָטאָגראַפיע. די געגענד איז אויסגעטריקענט און חלוצים רייסען אויס די ווילדע גרעזער. אַ פאָטאָגראַפיע ווייטער: קאַנאַלען רעגולירען די געגענד, אַ חלוץ טרייבט אָן צוויי אָקסען אין אַקער אייזען, אַ פאָטאָגראַפיע ווייטער: די געגענד בליהט און דער חלוץ גראָבט, גראָבט ווייטער.

דער גלח איז אויסער זיך. ער רעדט מיט זיינע פריינד: —

— עס איז אונגעהויער! —

און עס שלאָגט טאַקע פון די אַלע פאָטאָגראַפיעס מיט אַזוי פיל מוט און אַזוי פיל יודיש בלוט און יוגענד, אַז יעדער וואָס בויגט זיך צו צו די בילדער קען נישט גלייכגילטיג בלייבען דערצו. אַ נישט-יוד זאָגט אַ וואָרט פון פערוואונדערונג, אַ יוד קוקט מיט פרייד און שטאָלץ, און עס איז אַזוי גוט, וואָס אויף דער יודישער אויסשטעלונג זענען מיר אויך פערטרעטען. עס איז אַנ'ערפאָלג, עס איז אַ וויכטיגע אַלגעמיין יודישע דערגרייכונג.

י. באַמסקי.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אַלעע 1-טער מאַי 2. געוו. ענגלישער זאַל (פריש רעמאָנטירט)
דירעקטאָר: דוד צעלמייסטער.
גאַסטשפּילן פון דוד הערמאַן-טעאַטער
מיט'ן אנטייל פון פּרעמיער יוסף קאַמען
פון דער ווילנער טרופּע
היינט, דינסטאָג, דעם 16-טען, 9.30 אָוונט און די ווייטערדיגע טעג
„דער נסיון"
דראַמאַטישע לעגענדע אין 3 אַקטען
— פון יעקב פּרעגער. —
פּערזאָנען:
ליבל שנײַדער — — ראַסאָוו יחיאל
חנה לאה, זײַן ווײַב — קאַהאַן באַשע
דודל, זײַער זוהן — בירנבוים דוד
ר' שלום פּרנס — — מעסינגער מיכאל
ר' מאָטעל — — — הירשפעלד זלמן
ערשטער יונג — — — ווילבער יחיאל
צווייטער יונג — — —
א דיקע יודענע — — בת שבע
דער שורה — — — קורלענדער יעקב
ליליע, זיין טאָכטער — קעניג דינה
באָבע, דעם שורה'ס מוטער נערה רבקה
יאָן (אשמדאי (בוהן (קאַמען יוסף
1-טער פּויער — — — אולרייך דוד
2-טער פּויער — — —
יודען, מיידלעך, היידאַמאַקעס, פּויערים.
פּרייזען טעגליך פון 50 גר. ביז 1.50 זל.
ס'בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופּע – אולרייך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלענדער יעקב מיט דעם פּרעמיער יוסף קאַמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראַקאָוו, בת-שבע.
אינסצעניזאַציע און רעזשי: דוד הערמאַן. אדמינ. לייטער: א. גאַריעלאָוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאָנדיטאָריי פון ה' ראַשגאָלד (פּיעטריקאָווער 38) און א גאַנצען טאָג אין דער קאַסע פון טעאַטער.

מאַשין-מצות
ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל. אייער-פערפעל און סוכארקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם
מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערביע
ב. ווייַנבערג
38 פּיעטריקאַווער 38
:-: טעלעפאָן 82-143. :-:
אכטונג! עס ווערען אויך אַרויסגעגעבען פריהשטיקען, אָווענד-ברויטען, ווי אויך יאַרסקע מיטאַגען

(37

ר. איזראַעל

ליבע און טויט
סענסאַציאָנ. פּראַטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

— אָבער וואָס ווילט איהר מיט מיר טון? האָט סאָניע געפרעגט. די קאָלידען האָבען זיך געביטען אויף איהר פּנים, זי איז געוואָרען בלאַס ווי קרייד, און באַלד האָט איהר דאָס בלוט אַ זעץ געטון אין פּנים אַריין.

— וואָס פּייניגט איהר מיך אַזוי?

— פריילין גינזבורג, ס'האַנדעלט זיך וועגען אונזער אַלעמענס טובה, מיר מוזען דעם אויסוואורף איינמאָל פאַר אַלעמאָל פּטור ווערען, מיר וועלען דאָס נישט קענען אַנדערש טון, ביז מיר וועלען איהם כאַפּען ביי דער האַנד ביים בעגעהען אַ פערברעכען.

— פאַרוואָס האָט איהר מיך גראַד אויסגעוועהלט צו דעם צוועק, איך האָב מורא איך שרעק מיך פאַר יעדער מיינער טאַט.

לויט זיין געוואוינהייט, איז אָבער דער דעטעקטיוו, ביי פראַגען, וועלכע האָבען געדאַרפט הערצידערען וועגען ערפאָלג פון זיין אַרבייט, געוועזען [illegible]

נישט געקענט אָפּהאַלטען פון דערגעהען זיין ציל.

— איך וויל איצט נישט מעהר דיסקוסירען מיט אייך, פריילין גינזבורג, מיר דערנעהנטערען זיך צום סוף און גאָרנישט קען מעהר ענדערען די לאַגע, איהר מוזט איצט אויספיהרען מיינע בעפעהלען, אַנדערש קען נישט זיין.

— אָבער טייערער טשאַרל, האָט אידאַ זיך אַריינגעמישט, זיי נישט אַזוי האַרב צו פריילין גינזבורג, זי איז אַזוי אומגליקליך...

— אידאַ, דו קענסט מיך דאָך און ווייסט, אַז איך פיהל מיט'ן גאַנצען האַרצען מיט מיט דעם אומגליקליכען מיידעל, אָבער מיר טאָרען דאָך נישט אין דער לעצטער מינוט רעזיגנירען פון אונזער ציל אידאַ. פערשטעה מיך, אידאַ...

סאָניע האָט ברייט געעפענט די אויגען, דער נאָמען אידאַ, האָט איהר מיטאַמאָל קלאָר געמאַכט די סיטואַציע. זי איז געשטאַנען ווי צוגעשלאָגען צו [illegible]

איז ערשט מיט עטליכע מינוט פריהער פאַר איהר נאָך געווען אַ געהיימניספולע פערזאָן. איינציגווייז האָט זי זיך אָנגעהויבען אַלץ צו דערמאָהנען און זי האָט אָנגעהויבען צו דערקענען די דאַמע, דער נאָמען אידאַ האָט זי איבערצייגט אַז זי האָט נישט קיין טעות, צעהן יאָהר איז שוין אַוועק זייט זי האָט דאָס לעצטע מאָל געזעהען אידאַ'ן.

— יאָ, האָט זי זיך געטראַכט, דאָס איז זיכער זי. איך וואונדער מיך, נישט מעהר וואָס זי קען מיך אַזוי גוט, דאָס איז דאָך די אידאַ גורעוויטש, פון פּראָסקוראָוו. די טאָכטער פון ד"ר גורעוויטש.

סאָניע האָט מעהר נישט אַכטונג געגעבען אויף דעם שטילען געשפּרעך וואָס האָבען געפיהרט צווישען זיך דער דעטעקטיוו מיט אידאַ'ן, אין איהרע געדאַנקען האָבען אָנגעהויבען דאָנפּצוטויכען זכרונות פון איהר געבורטס-שטעטעל. זי האָט זיך דערמאָנט אידאַ גורעוויטש איז געווען צוזאַמען מיט איהר אין גימנאַזיע, הגם אידאַ איז געווען מיט צוויי קלאַסען העכער פון איהר, האָבען זיי זיך דאָך גוט געקענט, ווייל זיי האָבען געוואוינט אין דערזעלבער גאַס זי געדענקט איצט גאַנץ גענוי, וואָס פאַרא אונגעהויער'ען ערפאָלג אידאַ גורעוויטש האָט געהאַט אין דער גאַנצער שטאָט. מ'האָט זי געהאַלטען פאַר אַ גערעטענע, קלוגע, געבילדעטע, שוין נישט רעדענדיג וועגען איהר שענקייט. דאַן האָבען זיך פאַר איהרע אויגען אָנגעהויבען פערבייצוגעהען בילדער פון דעם שרעקליכען פּאָגראָם אין פּראָסקוראָוו, זי האָט צוגעמאַכט די אויגען, אַזוי ווי זי וואָלט דערמיט געוואָלט פעריאָגען די שוידערליכע [illegible]

פּאָגראָם האָט סאָניע נישט געוואוסט און אַפילו קיינמאָל וועגען דעם נישט געטראַכט. איצט האָט סאָניע פערשטאַנען, אַז אויך מיט איהר זענען פאָרגעקומען שרעקליכע זאַכען, אַז אויך זי מוז זיין שטאַרק אומגליקליך. אָבער ס'ערגסטע איז אין דעם מאָמענט געווען פאַר סאָניען די חרפּה פאַר אידאַ'ן גופא. די שאַנד וואָס זי איז אַזוי שרעקליך געפאַלען אין אָפּגרונד. וואָס זי שטעהט איצט אין אַ פרעמדער שטוב מיט אַ שרעקליכען צער אין האַרצען און געפאַנגען געווען פון פרעמדען ווילען.

זי איז געשטאַנען און זיך איינגעקוקט אין איין פּונקט אַזוי ווי זי וואָלט דאָרט געזעהען עפּעס אַזעלכעס, וואָס זי האָט שטאַרק פּאַ'אינטערעסירט.

סאָניעס געדאַנקען זענען איבערגעשלאָגען געוואָרען דורך, אַ שאַרפען קלונג פון טעלעפאָן.

— דאָס קלינגט נירענבערג, האָט דער דעטעקטיוו געזאָגט, איך מוז איהם געבען אַנ'ענטפער.

— הער נירענבערג, איך האָב מיך שוין פערשטענדיגט מיט פריילין גינזבורג, אָבער איך וואָלט שוין גערן געוואָלט פּטור ווערען פון דעם געשעפט ווייל איך וואָלט בשום אופן נישט געוואָלט זיין דער ווייטערדיגער פערמיטלער צווישען אייך און פריילין גינזבורג, האָט דער דעטעקטיוו געזאָגט מיט אַ טאָן, ווי ער וואָלט זיך אויף אַנ'אמת געבייזערט.

— ענטשולדיגט, הער דעטעקטיוו, אפשר איז עס פאַר אייך אַביסעל צו פיל מיה, איך פערשטעה, אָבער איך פערזיכער אייך, אַז דאָס איז דאָס צום לעצטען מאָל, איך וועל אייך מעהר נישט [illegible] [illegible]

(פאָרטזעצונג קומט)

Kino-Teatr Spółdzielnia
40 Sienkiewicza 40

ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה׳ ראַפאַל קאנטאר
אנהויב פון די פארשטעלונגען: 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

היינט און פאלגענדע טעג!
LINA HAID
אין דער ראָלע פון אַן׳אוואנטוריסט׳שער פירשטין
אין גרויסען פילם פון דער נייעסטער פראָדוקציע אינטער׳ן נאָמען:

גרויסע רעוואלאציע=פרעמיערע!

„שפּיל וועגען אַ מאַנספערשוין״

אויסער׳ן פּראָגראַם: פרעהליכע אַמעריקאַנער קאָמעדיע.
אויפ׳ן ערשטען סעאַנס זענען די פרייזען פון אלע פּלעצער צו 30 גר. און 40 גר. אויף די איבריגע סעאַנסען – פון 40 גר. ביז 80 גר.
נעכסטער פראגראם: „איז דער נעץ פון שאַנטאַזשיסטעז" אין דער הויפּט-ראָלע: BRUNO ARNO

קינא=טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער=פראגראם!

Dr. MASSENA

אין דער הויפּט־ראָלע: **MICHEL VERBY**

אַ מאַן געגען אייגענעם ווילן

די פּראַכטפולסטע קאָמעדיע פון אלע צייטען!
אין דער הויפּטראָלע: **MONTY BANKS**

אכטונג, זומער = סעזאָן! אָנהויב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאָכמ. שבת, זונטאָג 3 אַ זייגער בייטאָג
דער זאַל ווערט מעכאניש ווענטילירט

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאַר הויט
און געשלעכטס-קראַנקה.,
נעמט אָן פון 8–10 פריה
און פון 6 ביז 8.30, אָוו
זונטאָג פון 9 ביז 12 בייטאָג.
פיעטריקאָווער 10
נעמט אָן אין לעטשניצע
סאַניטאַס Śródmiejska 8
פון 1230 ביז 130 נאָכמ.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134–72
נעמט אָן פון 2–3 נאָכמ.
און פון $7^1/_2$–9 אָוונד.

PALMA-PATENT

8-רנג, לעטניקעס!

אנשטאָט זיך בארגען אַ בעט אויף אַפּנויז=געלד
פערזוכט אייך בעסער פאַר׳ן זעלבען געלד
מיט אַן׳עכט פּאַטענטירט בעט מיט אַ מאַטראַץ

Palma-Patent

וואָס איז אלעמען בעקאַנט מיט זיין פּראַקטישקייט, דויערהאַפטיגקייט
און עסטעטישקייט מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר.
אויף לאַגער שטענדיג אַ גרויסער אויסוואַהל לעזשאַקעס, פעלד=בעטלעך, פעלד=
בענקלעך – ווי אויך – **מאַטראַצען** געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע
קאָזעטקעס, טאָפּטשאַנעס, מעטער=מאַסען
רעיעלע בעהאַנדלונג! פאַבריקס-פרייזען זעמטליכע רעפּאַראַטורען;
הורט **לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 131-85** דעטייל

„פּראַצאַ"–(PRACA)

קאָנצעסיאָנירטע פריזיר=פאַך=קורסען
וואָלטשאַנסקאַ 21, טעל. 15–167
נעמען אָן איינשרייבונגען אויף פאָלגענדע אָפּטיילונגען:
1) דאַמען-שניידעריי
2) שטיקעריי-האַנד-אַרבייטען
3) וועש-אַרבייט
4) הוטען-פוצעריי-קאָפּעלושען
5) אַנדולאַציע
6) מאַניקיר
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 9 – 1 בייטאָג

זיכערע הילף און אַ רפואה

אהן אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם בויך און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעל גוטע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכנט נאָך דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בע-האַנדלונג און פון דאַנק פּראָפעסאָר

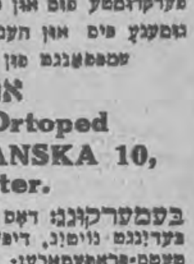

דאָקטאָר בראַבורעהונג בעזונדערן זיכער דעם שמערצען און נעפּעהרליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גאַרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פוס און פלאַט-פוס ספּעציעלע אייגלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גוטע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.
שטעפּאַנגס פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.

ארטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אומ-בעדינגט נויטיג, דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזי-טעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד״ר באַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מאַ-רישלער, פּראָפ. ד״ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויף אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאַנק דעם הערן ד״ר. י. ראַ-פּאַפּאָרט. ספּעצ. פאַר ברוך, וועלכער נעמט אָן אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 טעל 22-177 פּראָנט פאַרט פאַר זיין געווויסענהאַפטען פערלעגען מיר אַ גוטע-נעם הייל-באַנדאַזש לויט זיין מעטאָדע האָב געליטען אויף ברוך 20 יאָהר און אַ דאַנק איהם בין איך היינט געזונט אַזוי, אַז כ׳קען איהם יעדען אָנצייגען הויך שטשעשליווע.

Dr. BERGHOF Arzt.

וואַנעס

וואַנלאַ

– ווי אויך –

קינדער=וואַנעס

בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי=ווערקשטעל

„ZGODA"

לאָדז, **צעגעלניאַנאַ 2**, טעל. 134-51 (עק פעטריק.)
בעמ.: וואַנעס ווערען אויך אויסגעבאָרגט אויף זומער-וואוינונגען

Dr. med. **J. Lubicz**
כירורג = ארטאָפּעד
האָט זיך איבערגעצויגען פון גדאַנסקאַ 28
אויף **פּאָלודניאָווע 9**, טעל. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
איינגענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הקלאָדקעס אויף פלאַטפוס, קינסטליכע הענד און פיס, גאַרסעטען א. ז. וו.
נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמיטאָג.

קוואַליפיצירטע
דרוקער-אַרבייטער
צו דרוקען שקאַרפּעטען צו יעהרליכע אַרבייט גאַ-ראַנטירט, קענען זיך מעלדען
פּאָלודניאָווע 94
אַ ראַנאָוויטש. 3487

אַ קאַלאַניאַל= געוועלב
וואָס עקזיסטירט זייט מעהרערע יאָהרען מיט גוטע קונד-שאַפט איז פון זאָפאָרט ביליג איבערצוגעבען צוליב אַבריזע. צו ערפאַהרען אין אַד. פון „נייעס פאָלקסבלאַט" פאַר „קאָלאָניאַל-געוועלב". 3484

צו די ה״ה גנבים!
זונטאָג, ד. 14 ד. ח. האָט מען מיר ארויסגעגנב׳עט אַ פּאָרטפעל מיט 70 זל. מזומן און 3 וועקסלען צו 100 זל. יעדער, אויך איז געלעגען אַ מיליטער-ביכעל אויפן נאָמען פון יאַקוב ראַנאַווי. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג. איך בעט די ה׳ גנבים די וועקסלען און דאָס מיל טער-ביכעל, וואָס האָבען פאַר קיינעם קיין ווערט נישט מיר אָבצושיקען געגען בע-לוינונג פּיעטריקאָווער 109, צו ראַנאַווי. 2488

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
רענטגען=אינסטיטוט
און טרצליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אויגען-קראַנקה. פון 1–2
ד״ר ווינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד״ר יוסטמאַן נערוועז-קראַנקה. פון 12–2
ד״ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד״ר פּאָפּיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון $1-1^1/_2$
ד״ר מאַנטאַר כירורגישע קראַנקה. פון 5–6
ד״ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז און אויערען-קר. פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד״ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד״ר רוזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2
נ. ראַזעס צאָהן-ארצט פון 9–1
א. גראַדזענטשיק צאָהן-ארצט פון 3–7

צאָהן-אונדהיילונג, בעלמכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראַנקהייט פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אַלע מעגליכע אַנאַליזען.
אימפּונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
ווויזיטען אין שטאָט.

רעווי=טעאַטער
„Złota Kaczka"
אין גאַרטען שענקיעוויטשאַ 40
(Kino Spółdzielnia)
tel. 141-22.

היינט פייערליכע רעווי=פּרעמיערע!
א.ג.
האַללאָ! מאַדזשאַרובנאַ
אין 2 טיילען, 18 בילדער.
אָנהויב פון די פאָרשטעל. 8 און 10 אָוונט. שבת, זונטאָג און יום-טוב צו 3 פאָרשטעל. 6, 8 און 10 אָוונט.
פרייזען פון די פּלעצער פון 1 זל. ביז 3 זל.

Dr. med. **J. BETTE**
ספּעציאַל-ארצט פאַר אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
Piotrkowska 6, telef. 148-95
נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–6 נאָכמ.

Dr. med.
Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Leczenie światłem: promieniami Roentgena i lampą kwarcową.
Przyjmuje od 8[30] do 10[3], rano, od 1-ej do 2[30] pp. od 6 do 8[30] w., w niedzielę i święta od 10 do -ej. Dla pań oddzielna poczekalnia.

P.D. אַ קראַפּט אַרבייטער
ווערט פון זאָפאָרט גע-זוכט. — צו ערפאַהרען ביי ליפשיץ, 11-טער ליסטאָפּאַד 38. 3489

Dr. med. Michał Geller
האָט זיך בעזעצט אין לאָדז נאַרוטאַ 2, וו. 21 און היילט מיט האָמעאָפּאַטיע און נאַטורהיילונג.
נעמט אָן פון 10—1 בייטאָג אין הויז נאַרוטאַ 2 און פון 4-7 נאָכמיטאָג אין דער האָמעאָפּאַטישער אַפּטייק גלובנאַ 5.

יעדער איינציגער
האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז״וו
צאָהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטשאַ 23
טעלעפאָן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

Dr. med. **N. ROZEN**
צאָהן=כירורג
קראַנקהייטען פון ציינער, דזיאַנסעס, גימען א.א.וו. ציינער-רעגולירונג, רענטגען-דיאַגנאָסטיק.
אַנדזשעיאַ 7, טעל. 57-216.
עמפּפאַנגס-שטונדען, פון 3–7 נאָכמ.

„SANATO"
כירורגיש=וועכנעריז-אַנשטאַלט
אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 57-213
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אָבטיילונג
ד״ר מעד. ש. אייגער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד רייטלער=סוריאַנסקאַ ד״ר מעד. וו. אייכנער
פּרייז פון אַ געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהייטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פּאַלאַסאַוו.
כירורגישע אָבטיילונג פון ד״ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס-שטונדען פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
אויגען-אָבטיילונג פון ד״ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאַנגס-שטונדען פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ 6 זל. אַ חודש אין אויסלאַנד – 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען פון די אָנאָנסען איז די רעדאַקציע ניט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
פאַר פּילוטען-שפּאַלט נאָכ׳ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8
מיטער דער שפּאַלט 50 גר. טייערער. אויסל. 100 גר. טייערער. פּעלדונגען 10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.